

DOXA

**Stor repotage!
Helt fra BERLIN!**

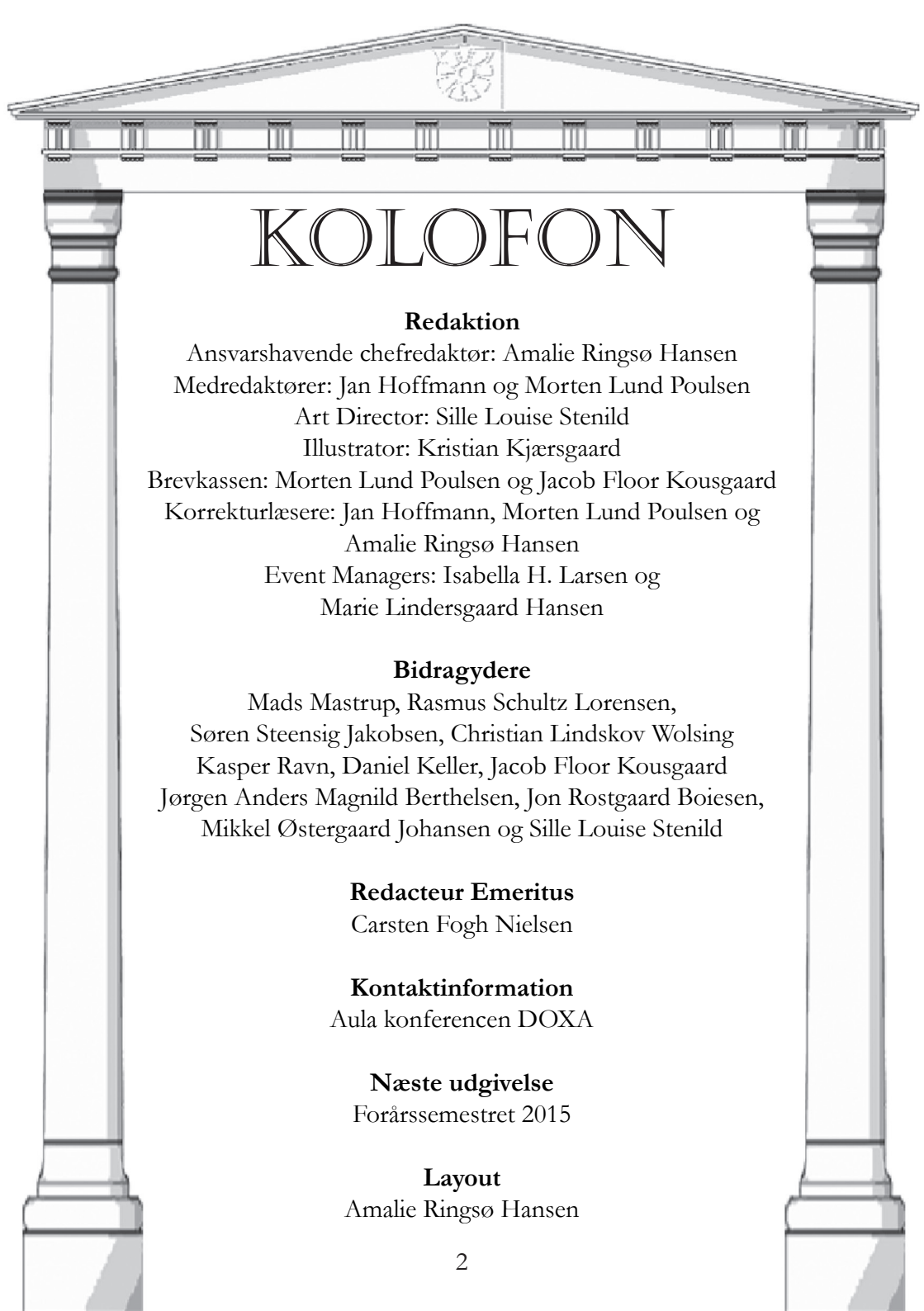
#47

Nyt! Nyt! Nyt!
Jørgens Madhjørne!

*Mangler du en "særlig" ven?
- Filosofiske kontaktannoncer*

LÆS: Da Mikkel mødte Hegel!

Sådan køber du den perfekte julegave...

KOLOFON

Redaktion

Ansvarshavende chefredaktør: Amalie Ringsø Hansen

Medredaktører: Jan Hoffmann og Morten Lund Poulsen

Art Director: Sille Louise Stenild

Illustrator: Kristian Kjærsgaard

Brevkassen: Morten Lund Poulsen og Jacob Floor Kousgaard

Korrekturlæsere: Jan Hoffmann, Morten Lund Poulsen og
Amalie Ringsø Hansen

Event Managers: Isabella H. Larsen og
Marie Lindersgaard Hansen

Bidragydere

Mads Mastrup, Rasmus Schultz Lorensen,
Søren Steensig Jakobsen, Christian Lindskov Wolsing
Kasper Ravn, Daniel Keller, Jacob Floor Kousgaard
Jørgen Anders Magnild Berthelsen, Jon Rostgaard Boiesen,
Mikkel Østergaard Johansen og Sille Louise Stenild

Redacteur Emeritus

Carsten Fogh Nielsen

Kontaktinformation

Aula konferencen DOXA

Næste udgivelse

Forårssemestret 2015

Layout

Amalie Ringsø Hansen

INDHOLD

5

Leder

af Amalie Ringsø Hansen

7

Fri Software - en håndgribelig filosofi til alle

af Mads Mastrup

11

De Formatione Civilitatis - noter fra et udvekslingsophold

af Kasper Ravn

23

Jørgens Madhjørne - nutella opskrift

af Jørgen Anders Magnild Berthelsen

26

Kontaktannoncer

af Søren Steensig Jakobsen

27

Sokrates' magisofiske virke - Sokrates i mine tanker når jeg ryster min tryllestav

af Rasmus Schultz Lorensen

34

Hvordan man finder den perfekte julegave

af Jacob Floor Kousgaard

38

Nyt fra foreningerne

INDHOLD

42

Brevkassen

48

Interview med Doxa's redaktør emeritus,

Carsten Fogh Nielsen

af Christian Lindskov Wolsing

53

Tale for det rigtige Doxa

af Jon Rostgaard Boiesen

59

Mytisk, æstetisk og teoretisk rom

af Daniel Keller

64

Kig Op-Råb - et førstemøde med Hegel

af Mikkel Østergaard Johansen

72

Gode råd - fra Isabella Hjortgaard Larsen

75

Bagsidens bagside

af Sille Louise Stenild

LEDER

af Amalie Ringsø Hansen

Sikken tid! Sikken energi! Sikken et humør! Velkommen til et af de største og bedste udgaver af Doxa i nyere tid. Sjældent har så mange mennesker arbejdet så hårdt, kreativt og koncentreret med dette lille grønne blad. Indholdsfortegnelsen fylder nu hele to sider! Redaktionen er ovenud stolte af at præsentere Jer for efterårssemestrets strålende perle, Doxa #47!

Semestret startede med en national trussel mod vores lokale studieblad. Det landsdækkende "kritiske" "kultur"-magasin, Ikke-Helt-Rigtige-Doxa, lancerede deres første nummer og release-party i september, uden nogen former for almindelig pli og hensynstagen til, at der allerede findes et blad med præcis samme navn. Redaktionen på Doxa indkaldte derfor til ekstraordinært møde med hindbærssnitter *en masse*. Her blev det besluttet, at vi ikke ville foretage os yderligere i sagen, da IHR-Doxa må betragtes som en døgnflue så substansløs, at den ikke engang kan nå at parre sig, inden

den kradser af. Og hvem skulle den dog parre sig med? Ja, vi spørger bare. Doxa er i hvert fald ikke interesseret i nogen form for samkvem. Så er det sagt!

Efterfølgende fejrede vi Doxa i samarbejde med Panta Rei, og i denne anledning holdte tidligere redaktør Jon Boiesen en tale, som er at finde længere inde i (~~sindet~~) dette blad. Noget tyder på, at denne ydre trussel etablerede et solidt grundlag for lysten til at engagere sig i Doxa #47, da der til semestrets redaktionsmøde var 12 fremmødte (400 % flere end sidst!), som havde masser af gåpåmod og mange gode ideer:

For det første har Doxa, takket være Jacob Floor Kousgaard, således nu en fuldt ud kørende HP (homepage) på adressen: www.doxa.au.dk. Her vil man bl.a. kunne finde elektroniske udgaver af tidligere numre af Doxa.

For det andet har bladet fået to helt nye medlemmer i familien i kraft af to Event-Managers, Isabella og Marie, som har koncentreret sig

om at sammensætte et helt fantastisk grønt release-party.

En anden ting, vi ikke må lade os gå næsen forbi, er julen. Det er jo denne velkendte tid på året, hvor man har valgt at lægge alle eksaminer oven i hinanden, som om vi ikke havde travlt nok med gaveindkøb, ædegilder og fuldskab. Man mærker højtiden for uni-jule-stress på maven, der teer sig, på underbukserne, der vender med vrangen ud af, på den nu helte faste vending "jeg er ret presset for tiden, sååeeh...", og på det bankende hjerte og tunge åndedræt. Langsom drukner vi i en hæsblæsende periode af højstemt humør, dyb koncentration og overtræthed. Men frygt ej, med dette nummer af Doxa i hånden, skal du nok komme godt igennem højtiden.

Man kan bl.a. finde en artikel om, hvordan man køber den perfekte julegave. Og hvis dette ikke slår til, kan man altid lave Jørgens nutella og pakke den fint ind - den perfekte gave! Derudover står brevkassen altid til rådighed og besvarer ethvert spørgsmål, De måtte have. Prikken over i'et er dog vores, nu, faste indslag, *Gode Råd*, der denne gang er fra Isabella Hjortgaard Larsen, Event-Manager, filosofi-studerende og formand for FKL14. Ja, listen er lang.

Her kan du få trøstende og opmunrende ord med på vejen, som sørger for, at du altid er på rette vej.

Dette er kun et lille udpluk af det enorme udvalg af spændende indslag, man kan finde i Doxa #47, og som om det ikke var nok, får De, kære læser, et lille råd med på vejen fra chefredaktøren selv: Føler du, at du spilder din tid med at sove om natten, fordi du har alt for travlt? Det skal De ikke, for det er sikkert og vist, at Deres elskede hjerne arbejder på højtryk, selvom De sover. Stol trygt på hjernen, der tænker og arbejder på højtryk, mens du svæver trygt i drømmeland. Når du slår øjnene op, vil du opleve, hvordan tilliden var berettiget, og hjernen er nu klar til at samarbejde om selv de sværeste opgaver. Det handler blot om tillid!

Når dette nu er sagt, vil jeg mene, at De med Doxa #47 i hånden er klædt godt og grundigt på til en fantastisk jul. Redaktionen ønsker Dem god fornøjelse med et nummer vi godt kan garantere vil udfordre alt fra hjernecellerne til lattermusklerne. (Hvad der findes herimellem lader vi forblive usagt).

Rigtig god fornøjelse og glædelig jull!

FRI SOFTWARE

- en håndgribelig filosofi til alle

af Mads Mastrup

GNU/Linux – et frit operativ system (OS), der får en god portion af jorden til at dreje rundt – er baseret på en radikal filosofi om åbenhed og fællesskab, der på en god dag kan drage paralleller til ismer såsom anarkisme, kommunisme og socialisme. Wikipedia, Facebook, Google, Android, NemID, Den Internationale Rumstation, atomubåde, luft-havneraderer, BMW’er, Smart TV, aktiemarkeder &c. kører alle Linux. Åbenhed, tilgængelighed og internationalt samarbejde har fundet vej ind gennem bagdøren hos nogle af jordens største selskaber og organisationer. Det røde flag er erstattet af en pingvin (logoet for Linux) og hammer og segl med en gnu (logoet for GNU – **GNU’s is Not Unix**).

Nogle akademikere, der igen og igen gennem mange år stiller spørgsmål ved deres eget fag og dets påvirkning af mennesket og samfundet, bliver fra tid til anden betragtet som filosoffer, trods det at de ikke er faglærte heri. Man kan nævne personer som: Niels Bohr (fysiker), Noam Chomsky

(lingvist), Paulo Freire (pædagog) og Niklas Luhmann (sociolog). En anden, der ligeledes fra tid til anden bliver nævnt som filosof, er Richard M. Stallman (RMS). RMS studerede matematik og datalogi på Harvard og MIT i 1970’erne. Dengang var al software gratis, og kildekoden til alle programmer var frit tilgængelig. Men som konkurrencen mellem de forskellige computer producenter og software selskaber blev skærpet, forsøgte de at skærme af for deres viden ved at implementere kopi-beskyttelse. Man gik således fra en verden med fuldstændig åbenhed, hvor alle kunne lære af alle – og der-

igennem samarbejde både direkte og indirekte – til at have relativt få selskaber, som hver især skjulte deres kildekoder og viden. En hel del programmører – der iblandt en ung RMS – gik på barrikaderne for at holde IKT-industrien fri for kopibeskyttelse og kæmpe for forsat åbenhed. Således grundlagde RMS organisationen *Free Software Foundation* i 1985, som blev baseret på teksten *GNU Manifesto* fra samme år. Siden 1983 havde han arbejdet på et frit OS kaldt GNU, og dette blev nu understøttet af en praktisk filosofi. Siden 1985 har RMS arbejdet med to hatte: 1) datalogen, der har skrevet helt centralt software for IKT-verdenen og 2a) aktivisten og filosofen, som arbejder for fri software og åbne formater, samt 2b) juristen, der kæmper for rettigheder for den almene computerbruger hos organisationen *Electronic Frontier Foundation*.

Med historien i mente vil jeg starte med at udlægge forskellen på traditionelt software – dette kaldes proprietært – og fri software. Når proprietært software anvendes, så er det programmet, der styrer brugeren (og naturligvis et selskab som styrer programmet). Når fri software anvendes, er det brugeren, som styrer programmet (intet selskab be-

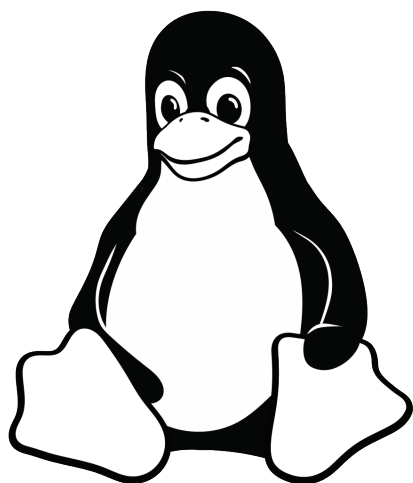
stemmer over brugeren). I software er der altid dette dikotomiske herre-træl forhold; enten eller – styr eller bliv styret.

Er der eksempler på, at selskaber og organisationer har styret brugernes software? Tja. Apple vil begrænse, hvad du må have af indhold på din iPad og iPhone trods det, at du har købt og betalt for dem. Hvis Toyota sagde, jeg ikke måtte male min bil lysegrøn, ville jeg blive pænt sur. I 2009 fjernstyrede Amazon alle deres Kindles og slettede George Orwells '1984' fra brugernes eBøger, fordi de – Amazon – havde begået en fejl angående rettigheder. Sony ønskede på et tidspunkt at kunne overvåge deres kunder bedre, så de lavede en opdatering til deres PlayStation 3. Nægtede brugerne at opdatere maskinen, ville de ikke længere kunne spille online. Blot for at nævne nogle eksempler. I hvert fald nogle af dem, som er blevet opdaget *host* NSA *host.*

Så hvad gør fx GNU/Linux til fri software? Jo, fri software er programmer, der er skrevet og udgivet under en fri software licens. Der findes dusinvis af forskellige licenser, men den mest benyttede er GNU General Public Licens. Denne lister fire betingelser/rettigheder, der skal

overholdes: 0) Friheden til at benytte programmet til ethvert formål, 1) Friheden til at lære, hvordan programmet virker og forandre det efter egne behov (adgang til kildekoden er en betingelse for dette), 2) Friheden til at redistribuere kopier, så du kan hjælpe din næste. 3) Friheden til at forbedre softwaren og udgive forbedringerne til offentligheden, så hele samfundet kan få gavn af det. (Adgang til kildekoden er ligeledes en betingelse for dette).

Yderligere kæmper RMS for, at fri software bør sidestilles med andre menneskerettigheder, såsom forsamlingsfrihed, ytringsfrihed, pressefrihed m.fl. Mister man én af disse rettigheder, bliver det sværere at opretholde de andre, lyder hans argument.

Lad mig for en kort bemærkning opstille et eksempel på, hvorledes fri software kan løse moralske og juridiske konflikter: Ulla ser Jens benytte et proprietært program. Hun vil frygtelig gerne have sådan et. og beder om at få en kopi. Nu har Jens et problem! Han kan give hende programmet, men derved bryder han loven. Eller han kan afslå og sige, Ulla selv må ud og købe det, hvilket ikke ligefrem øger hans chancer ved næste julefrokost. Med fri software – rettighed 2 – ville han frit kunne give hende programmet, gøre hende glad og ophæve dilemmaet. Nu er dette blot et lille tankeeksperiment, men med det håber jeg at anvise, hvorledes det på et lavpraktisk plan har betydning for os, om vi anvender fri software eller ej.

Tankerne bag fri software bevægelsen har fået sig en hård medfart. De fleste kaldte det en utopi og økonomisk umuligt at gennemføre. Men her står vi så i dag. 98% af verdens top 500 supercomputere kører GNU/Linux, omkring 40% af samtlige webservere. Samt stort set alt central IKT-infrastruktur. (Dette skyldes GNU/Linux er mere sikkert og stabilt end konkurrenternes). Der er tale om et OS, som primært er udviklet af entusiaster

uden betaling. Folk, der finder det meningsfyldt at bruge mange timer på gratis at programmere software til andre mennesker, så disse ikke skal betale for den, og så de opnår digital frihed. Mennesker på tværs af grænser arbejder på den præcist samme kildekode – Linux kernen – så optimeringerne hjælper alle. Det betyder, at når nogle folk fra Samsung ændrer i koden, for at deres smartphones skal kunne have 20% mere batterilevetid, så modtager Linux Foundation et takkebrev fra IBM, fordi de nu sparer millioner af dollars i deres server centraler. Husk på at Linux' konkurrenter er Microsoft, Oracle, SAP &c., der poster milliarder i udvikling af stabile og sikre systemer, og som bliver løbet lige op af en relativt begrænset mængde altruistiske nørd.

Med denne lille artikel håber jeg at have illustreret nogle af fordelene ved at anvende fri software og åbne formater, samt vise hvor vidt et etisk system indenfor IKT-branchen faktisk kan række. Den fattige afrikaner og asiat kan nu helt gratis downloade et fuldt funktionelt OS, kontorpakker, spil – alt! Dermed bliver skellet mellem det økonomisk privilegerede vest og det lidt mere pressede syd og øst gjort til skamme. Gennem anvendelse og udvikling

af fri software er vi med til at få de mindre bemidlede med ind i det 21. århundrede.

Så nu vil jeg stoppe min propaganda. Denne artikel er meget forklarende og positivt stemt, nok fordi jeg har anvendt GNU/Linux, siden jeg blev "hypnotiseret" til et foredrag ved RMS på Odense Universitet i 2000. Helt upartisk vil jeg altså ikke påberåbe mig at være. Findes der en masse andre problematikker vedrørende fri software? Ja. Skal man ikke også se kritisk på det? Jo. Men først må vi brede kendskabet til fri software og åbne formater, for dernæst at gå et lag dybere i de eventuelle problematikker, som jeg altid er frisk på at snakke om over en kop øl. Nu vil jeg blot opfordre alle interesserede i at finde nogle flere artikler om fri software, og naturligvis begynde at anvende det.

Fri software handler om *din* sikkerhed, *dine* rettigheder og *din* frihed.

"Fri software er det første slag i frihedskampen om cyberspace." – RMS

Denne artikel er dedikeret til de, som kæmper for elektroniske rettigheder generelt, og i særdeleshed til Aaron Swartz' minde – 1986-2010.

DE FORMATIONE CIVILITATIS

- noter fra et udvekslingsophold

af Kasper Ravn

PARS PRIMA

“*Me taedet, ergo sum,*” sagde min studiekammerat Jan engang, da vi var ved at skrive et bachelorprojekt på RUC færdigt. Han sagde det dog ikke på latin – så godt dannet er der snart sagt ingen studerende, der er i vore dage; vi fik det oversat fra dansk ”*jeg keder mig, ergo er jeg*”. De, den vågne læser af DOXA, vil nok se, at vor lille spøg var en leg med vor fælles, ja, De tælles med, kære læser, ven, Descartes. Som De nok ved, skrev bemeldte herre for ca. 370 år siden i dennes værk *Meditationes de prima philosophia* den mere kendte passus, vi alle kender til: ”*cogito, ergo sum,*” jeg tænker, altså er jeg til. Vi ved naturligvis alle, hvorfor lige denne passus er så vigtig i forhold til filosofihistorien, men nærværende artikel skal nu ikke tjene som en filosofihistorisk afhandling – gå dog til undervisning, hvis det er det, De ønsker, menneske! Nej, det, der snarere er mit ærinde her, er at berette om min kammerat Jans kuriøse udtale. Det var nemlig ikke noget tilfælde, at vi

i vor studiegruppe stødte på netop det udsagn – ikke fordi, vi havde med foromtalt herre at gøre, men fordi vort arbejde omhandlede det moderne menneske, om hvilket vor tese var, at dette var ved at miste grebet om tilværelsen og dermed sig selv. Og se, nu aner De måske, hvorledes vi kom på dette udsagn, for vi bevæger os nu over i eksistentielle begreber, hvilket var just, hvad vi havde med at gøre. Vi diskuterede netop det moderne menneskes udbredte, syntes det os, hang til kedsommelighed med vor vejleder, og den gammelkendte frase kom op at vende, jeg husker ikke fra hvem: ”*Kloge mennesker keder sig aldrig,*” hvortil vor vejleder kækt bemærkede, at det var noget vrøvl – tværtimod; kloge mennesker keder sig konstant. Således findes der så få lykkelige af dem. Den logiske slutning lå lige for: jeg keder mig, altså er jeg.

Udsagnet tigger om en fænomenologisk undersøgelse; er der faktisk epistemisk værdi i det? Jeg har nu boet i Tyskland i lidt mere end en måned, og endskønt jeg ikke keder mig nu,

kan jeg love Dem for, kære læser af DOXA, at jeg så sandelig har gjort det, mens jeg har været her! I det hele taget synes kedsommelighed at have været mig et tema for dette år; jeg blev færdig med mine eksaminer den 11. juni, og begyndte først undervisning her den 13. oktober – 4 måneders ferie. Er De misundelig, kære læser? Sei nicht so leichtsinnig, lieber Freund! Desuden er der gode praktiske grunde til, at De ikke bør være misundelig. Kierkegaard skrev engang: *“Lediggang som saadan er ingenlunde Roden til alt Ondt, tværtimod, den er et sandt guddommeligt Liv, naar man ikke keder sig.”* Men mein Gott, som man ikke længere siger på disse kanter, hvor har jeg dog kedet mig i de 4 måneder. Ak, det er vel den begavede unge æstetikers dilemma i vor tid: Underholdningen er ham ganske for meget. Den er et væld, for så vidt man har tiden dertil, men snarere end at ægge ham til As produktivitet, bedøver den ham med sin overvældenhed som en anden Zizek ex machina cultura.

Således kedede jeg mig i det meste af min sommerferie – næ, kom De nu ikke her med Deres *”men du kunne jo bare...”*; har De ikke læst, hvad jeg har skrevet for oven? Jeg er et klogt menneske! – således kedede jeg mig i den første uge, jeg var her i Berlin. Noget så bravt, endda. Hvilket

egentlig allerede på daværende tidspunkt forekom jeg underligt. Jeg var jo landet et nyt sted, og havde praktisk en af Europas metropoler for mine fødder (det er et krav på det frie universitet, at de studerende køber en såkaldt ’semesterticket’; en totalbillet til Berlin for 6 mdr. til 1800,-). Alligevel fandt jeg mig i flere dage blot siddende på mit værelse (30kvm til 3000,- stillet til rådighed af universitetet) med fjernsynet kørende. Dette kunne jeg dog heller ikke nyde, thi tysk fjernsyn er virkelig ikke noget at skrive hjem om – ah, sød ironi – da samtlige udsendelser af ikke-tysk oprindelse er synkroniseret til tysk. Det blev ikke bedre af, at de samme film blev gendsendt flere gange i løbet af meget kort tid. Således kunne jeg, på den samme kanal, sågar, 3 dage i træk lade mig underholde af *Sådan træner du din drage på tysk*. Det var en kedelig affære. Og selvom jeg havde masser af bøger og spil den bærbare kunne trække med, drog de ej heller min interesse; *”og på den syvende dag begyndte han at studere latin”*. Jeg forblev altså i min kedsomhed. Lad os spørge, kære læser: Hvad er da kedsomhed? Den mest normale definition på ordet synes at være, at det er en tilstand af mangel på interesse i ens omgivelser. Skal vi nu forstå det som en bevægelsesretning fra subjektet mod tingene, eller et

egenskabsforhold ved tingene? Akkusativ eller ablativ? Det siges også om kedsomhed, at det er en tilstand hvor tingene ikke drager vores interesse – at de så at sige falder ud af vores verden netop derved, at vi ingen interesse har i dem. Det samme bemærkede Heidegger, der skrev uddybende om netop dette forhold. Det spændende ved kedsomheden er derved, at den påvirker vores eksistentielle forhold på samme vis som angsten – kedsomheden er blot langt mere almindelig end denne. I begge tilfælde falder tingene, genstandene, og derved vore muligheder, væk fra os, og efterlader os hængende tilbage med – ingenting. Således lyder Heideggers analyse af angsten og kedsomheden, i det mindste. Og det er netop i denne intethed, at vi erkender os selv, hvilket også har været min konklusion efterfølgende: Jeg kampkedede mig, men jeg var pinligt bevidst om det. Endskønt jeg havde en kæmpe by, som jeg dog siden har fået undersøgt en smule, og en masse underholdning med mig, var der pludselig og ganske uventet intet af dette, der drog min interesse – jeg kedede mig, og var meget bevidst om netop det faktum. Hvorledes kunne det være tilfældet? Det forstås vel ved de ting, jeg havde bragt med mig, men dårligt mht. byen jeg havde for mine fødder. Hvorledes kunne dette nye ikke drage min

interesse? Hvis jeg skal give Dem et bud: Mulighedernes overvældelse. Igen. Er da den eneste mulighed, at vi begrænse vore muligheder, kære læser? Ak, det er ikke mig til dels at dømme i det forhold. Jeg måtte blot pinligt bevidst erkende, at jeg kedede mig. Ah, men nu ser De vel, kære læser, at vi er tilbage ved mit udgangspunkt? Thi gennem denne infame kedsomhed blev jeg netop bevidst om mig selv som subjekt; uden stimuli får mennesket stress. Men stimuli er nu en Satans ting, må De forstå; lad Dem stimulere, De vil fortryde det; lad Dem ikke stimulere, De vil også fortryde det; lad Dem stimulere eller lad Dem ikke stimulere, De vil fortryde begge dele; enten De lader Dem stimulere, eller De ikke lader Dem stimulere, De fortryder begge dele. Også med stimuli får mennesket stress, den arme stakkell! Hvad enten De keder Dem, eller De ikke keder dem; De vil fortryde begge dele – men i det mindste vil De erkende Dem selv og Deres kedsomhed. Heidegger ville være stolt af Dem; sig: *"Non sum quia cogito, sed quia me taedet; me taedet, ergo sum,"* – og víd det!

PARS SECUNDA

Ærede læser af DOXA, De kender vel det gamle udtryk: *"Non scholae sed vitae discimus,"* – ej for skolen, men for livet vi lærer. Hvad skal vi forstå

derved – at lære for livet? Vi kan vel i første omgang spørge: Skulle dette nu forstås praktisk eller abstrakt? Lærer vi for vort praktiske videre liv, eller lærer vi for en abstrakt forståelse af livet, forstået som en anden kategori for menneskets tilværelse? Marxisten vil give os det kuriøse svar, at vi derved skal forstå begge dele, thi ved et syn på sagen med dialektiske briller vil vi hurtigt se, at vi ikke kan erkende hvorledes vort liv kan eller bør forme sig i en praktisk fremtid, uden en forståelse for, hvorledes vi er kommet, til hvor vi er – altså uden et teoretisk blik på den menneskelige tilværelses, egentlig det menneskelige samfunds, herkomst, dets *Bildung*, som man siger på disse kanter. Men ligeledes ser vi også, forklarer marxisten os, at vi ej heller kan forstå det menneskelige samfunds teoretiske *Bildung*, uden at forstå dets praktiske, altså materielle, forudsætninger og grundlag. Med logiske briller kunne man derfor sige, at spørgsmålet ikke er et disjunktionsforhold, men snarere et bi-konditionalt forhold, vi har at gøre med. Det kalder på en filosofihistorisk gennemgang af historiens filosofi.

Ærede læser af DOXA, nu har jeg sikkert allerede sat mangt og mere i gang i Deres hoved, og med god grund, thi det er jo store emner, jeg her foreholder Dem. Men allerede i

pars prima har jeg lagt op til, hvad jeg agter at pådutte Dem i det følgende, må De forstå. Thi der har jeg jo just stillet spørgsmålet om, hvorledes det skal være kommet dertil, at det moderne menneskes tilværelse såre er præget af kedsommelighedens svøbe, at han ganske paralyseres af denne infame Zizek ex machina cultura, som jeg med grav alvor har kaldt fænomenet. Ja, en mønt har jo som bekendt to beslægtede sider, uden at de dog skulle være identiske, men blot forståelige som dele af en helhed. Skulle tilfældet være, at De i Deres pung har en mønt, der har to identiske sider, ville jeg ikke forsøge at betale med den – i da fald ville De nok få mere knippelsuppe, end De ønskede at betale for.

Ak, men hvorom alting er, kære læser, agter jeg nu ikke for Dem at udlægge en højt belagt filosofi-historisk historiefilosofi, der skulle forklare Dem den rene ganske sandhed om, hvorledes De og jeg er kommet til, hvor vi nu er. Hvis det var det, De åbnede DOXA for, måtte De vel blive slemt skuffet. Jeg håber ikke, det er ved denne metode, De regelmæssigt forsøger at opnå viden – da burde De måske besøge en psykiater. Nej, hvis De vitterlig skulle ønske en sådan stor sandhed lagt for Deres fødder, skulle De måske snarere konsultere herrerne

Hegel og Marx i stedet for mig – så gå dog til undervisning, menneske!

Sjovt er det dog at betænke netop disse to herrer, med henblik på de emner, der her foreligger. Thi det er Dem nok kendt, at en af hjørnestenene hos begge de to herrer, er deres historiefilosofi – eller mere præcist, deres filosofi om det menneskelige samfunds historiske opbygning. Det sidste ord må De studse ved, thi der er en fin detalje ved dette ord på tysk, *Bildung*. Ved dette ord forstår vi på dansk normalt 'dannelse', hvilket ingenlunde er forkert forstået, men ligeledes betyder det på tysk 'opbygning', eller den proces hvorved noget bygges op, fysisk og abstrakt. Og det er netop i denne tyske dobbelttydighed, at Hegels og Marxs dialektiske historiefilosofi har deres udspring. Vi ved jo, at Marx var inspireret af Hegel – mindre kendt er det, for så vidt jeg var orienteret, at Hegels historiefilosofi ingenlunde var et nyt fænomen på hans egen tid. Allerede i 1774 skrev den tyske oplysningsfilosof Johann Gottfried von Herder, som er hovedpersonen i et af de kurser, jeg følger hernede, nemlig det lille værk *Auch eine Philosophie der Geschichte zur Bildung der Menschheit*, i hvilket man hurtigt genkender mange af de træk, vi ser hos både Hegel og Marx. For Herder handler en historiefilosofi nemlig lige så

meget om menneskets *Bildung*, dets *dannelse* i en åndelig forstand, som den handler om netop de materielle betingelser for selvsamme *Bildung*. Således udviklede mennesket sig til sin ungdom i Egyptens nildelta og -dal fra dets barndom på orientens udstrakte græssletter netop derved, at der ingen store sletter var i Egypten, og ingen store dyreflokke at drive – i stedet var der en flod, der hvert år gik over sine breder, hvilket gjorde, at man ikke mere behøvede at flytte fra sted til sted, da man nu kunne blive på det samme sted konstant, idet Nilens årlige flod og ebbe gjorde det muligt at bedrive landbrug. Således opfandt man begrebet ejendom som konsekvens heraf; således ændrede det menneskelige samfund sig fra nomade til by. Nåh ja, visse pedanter vil vel hæve et monobryn over en sådan forklaringsmodel – giv dog manden lidt kredit, han var trods alt romantiker og skrev desuden for 240 år siden, der er grænser for, hvor præcis han kunne have været. Ønsker De en mere præcis model? Så gå dog til undervisning, menneske!

Således, fortæller marxisten os, skal vi altså forstå det menneskelige samfunds opbygning – som en pratico-historisk proces. Nuvel, hvis vi så skal se på den anden side af mønten, må vi vel spørge: Hvad må

vi da forstå ved åndelig dannelse? Vi ved, at den sideløbende med samfundets materielle opbygningsproces ligeledes er opstået gennem på hinanden byggende opbyggede epoker. Men det er naturligvis ikke hele svaret. Hvis vi ønsker et svar på, hvorledes vi skal forstå begrebet dannelse, må vi igen kaste et blik på historien. De ved jo nok, kære læser, at det i forgangne tider var kutyme, at unge mænd af gode familier med penge på kistebunden tog på dannelsesrejser rundtomkring i Europa og sågar verden, hvis pengene og ambitionen rakte til det – i denne forstand forstås altså ved dannelse ikke det systematiske studie af blot et enkelt interessefelt, men den entusiastiske og interesserede tilegnelser af viden fra flere emnefelter og geografiske steder; såvel akademisk *Auseinandersetzung* som deltagelse i et fremmed offentligt liv. Der er altså her tale om dannelse i en bred forstand – en forstand vi i Danmark, med forholdsvist ringe succes, hvis man skal tro statistikkerne og medierne (det vil jeg ikke råde Dem til, kære læser – det er ofte noget ensidigt vrøvl, der her foregøgles), har forsøgt at holde som telos med den almene gymnasiale uddannelse. Om tilfældet er det samme for de tyske gymnasieuddannelser – det skal jeg ikke kunne sige Dem. Til gengæld kan jeg fortælle Dem, at det er tilfældet på

tyske universiteter – eller i hvert fald her på det Frie Universitet. Allerede navnet fortæller om, hvorledes de faglige forhold her er: Her opfordres de studerende aktivt til ikke blot at studere ét emneområde, men flere. Således særligt for filosofi. Som den tyske ERASMUS koordinator Dr. Bertram omtrent fortalte os til et introduktionsmøde:

”Her studerer I ikke bare filosofi. I er mere end velkomne til at tilmelde jer kurser, ligegyldigt hvilket fag I ønsker at studere eller finder interessant. Det vil vi i hvert fald opfordre jer til, her på det Frie Universitet – for den sags skyld vil vi også opfordre jer til, at tage kurser på Humboldtuniversitetet, skulle I finde nogle interessante kurser dér. For os at se, er det under alle omstændigheder sådan, at man som filosof ikke bare studerer filosofi – en filosof er nødt til at beskæftige sig med videnskabens helhedsbillede og sammenhænge, netop derved, at alle videnskabens emneområder er forbundne.”

Den vågne læser vil ved Dr. Bertrams udtalelse måske mindes Wilfried Sellars, der skrev næsten ordret det samme mht. filosofens opgave i forhold til specialvidenskabernes. Således er der nogle af mine kurser, hvori også studerende fra andre fag deltager – naturligvis mest humanister, men også fra mindre humanistisk orienterede fag, så vidt

jeg forstår. Se, det var jo en glædelig overraskelse – som godt nok hurtigt blev frarøvet mig igen, idet det fra vort universitets side ikke er danske ERASMUS studerende tilladt at gå ud over det emneområde, de formelt er tilmeldt – sker det alligevel, får det faglige og økonomiske konsekvenser, har man ladet mig forstå. Det gør mig nu ikke så meget – jeg tog jo netop herved, for at fordybe mig i filosofien (ah, kan De smage ironien, kære læser?). Undervisningsbetingelserne er gode, og fagligheden er i top. Og alment dannende er det nu at læse her. Jeg følger 4 kurser på universitetet, alle på kandidatniveau, thi det er kravet (om end jeg havde fundet det spændende at følge et bachelorkursus i græsk filologi): Således et kursus, der har med den allerede omtalte Herder at gøre, og hvorledes konceptet 'humanisme' historisk stammer fra ham, et kursus omhandlende John Rawls' bog *Justice as Fairness* og altså om fordelings-teori og politisk filosofi, et kursus omhandlende Schellers menneskefilosofi og altså omhandlende filosofisk antropologi, og sidst men ikke mindst et fag omhandlende Adorno og Sonnemann og deres negative hhv. dialektik og antropologi. Alt i alt får jeg samlet minimum 32 ECTS point – og det er jo herligt. Men jeg blev nu en smule skræmt ved introduktionen til et af mine kurser,

thi ingen af dem foregår ved forelæsninger, men som det, der på tysk kaldes *Hauptseminare*, hvilket vil sige så meget som, at vi er en gruppe på 10 til 50 studerende og to undervisere der mødes til diskussionsgrupper om de læste tekster – i flere af kurserne er kravet for aktiv deltagelse, at man (potentielt sammen med en makker) i starten af en af sessionerne afholder et referat af, hvad der indtil da er blevet diskuteret – bemærk, kære læser, at samtlige kurser foregår på tysk, somme tider ret hurtigt. Spids ørerne, tøsedreng, nu går det stærkt, som Mickey Lyngé ville sige!

Dette dannelsesideal er naturligvis et kendemærke ved det Frie Universitet, og det er nok ikke for ingenting, at det som regel ligger i top 25 over verdens bedste humanistiske forskningsuniversiteter. Således har vi altså både dækket, hvad der i Tyskland forstås ved skole og dannelse – *equidem, non scholae discimus, sed schola nobis civilitatem vitae donat!* Kunne vort eget universitet lære noget heraf, kære læser? Det skal jeg ikke dømme om – det vil jeg lade Dem og marxisten om.

PARS TERTIA

Jeg har i de to foregående afsnit lagt en ganske bestemt struktur – den vågne læser vil jo nok have

bemærket den på dette tidspunkt, men for Dem, der var i baren i går (ah, *in vino veritas*) og ikke er så vågen i dag, vil jeg gerne fremlægge mit tiltænkte skema. I første afsnit udviklede vi, hvorledes man kunne erkende sig selv, og dermed at man i det hele taget kan erkende, i ens egen klæbrige kedsommelighed – som sagt ville Heidegger være stolt af os. Da vi så havde erkendt, at vi kunne erkende, måtte vi så spørge: Hvorledes skal vore erkendelsesmuligheder anvendes? Med henblik på hvilket telos? Vi forstod, at meningen med at lære måtte være, at lære for livet i en dobbeltbetydning, snarere end for skolen i sig selv, selvom vi ingeniørlunde må driste os til ikke at værdsætte skolen. Således har vi altså to dele til en programmatisk tidssvarende livsfilosofi:

*Me taedet, ergo sum,
Non scholae sed vitae discimus,*

Og vi vil nu på klassisk kantiansk manér tilføje et tredje element (ja, ellers ville den gamle stodder jo vende sig i sin grav, forstår De vell!):

Vita bona decorum implicat.

For så vidt som vi mener at kalde disse tre trin en 'programmatisk tidssvarende livsfilosofi', løber vi ind i problemer ved tilføjesen af det

sidste punkt. Vi siger: Dette er en af tiden selv til tiden svarende livsfilosofi. Jeg må jo nok indrømme, al vanitas til side, at jeg ikke er mindre et produkt af min tid end Dem, kære læser. For så vidt kan denne filosofi heller ikke blive andet end netop et produkt af tiden selv – og se: Det ses! For hvorledes forstås nu de første to trin i vor moderne verden? De gamle tænkte, og derfor måtte de være – vi er kontrære og keder os, derfor ved vi, at vi er. Vi tager gerne et gammelt velholdt ordsprog og hylder det, men vi glemmer halvdelen! Vi vil lære for livet, fordi vi gerne vil leve – ak, stakkels Nietzsche, var du dog forgæves? – sandelig lærer vi ikke for skolen! Alt, der tæller for os, er at komme med til festen!

For så vidt, at det er en sådan tankerække, vi ønsker at sætte denne livsfilosofi ind i, render vi altså ind i et problem eller mere med det sidste trin, thi hvad hører vore sarte blot til lyden af byjungletrommernes strenge bass indrettede ører nu? Jo vist – vi vil leve! Men ak og ve, det gode liv implicerer god opførsel? Skandale!

Men selv den mest studentikose af os ikke-til-faktura-omsættende-humanistiske-nonsens-studenter må vel, ved nærmere eftersyn, medgive, at der nu nok er mere til det gode

liv, end hvad Bacchus sådan lige kan fortælle os på stående fod – som en vis Victor Eremita i et tidligere DOXA nummer berettede om, kræver selv et af de mest centrale fænomener i vor tilværelse en æstetisk-etisk balance; uden en sådan balance bliver enhver kærlighed aldrig andet end blændværk og forførelse; skulle livet som sådan tage sig anderledes ud? Tillige ved vi jo, at denne ide om en balancegang mellem to 'ekstremer' ikke er noget nyt i filosofihistorien; der er masser af andre eksempler på den – tag Aristoteles' begreb om dyd eller Nietzsches begrebsdistinktion mellem det dionysiske og det apollinske. For nærværende vil jeg anvende sidstnævnte.

Hvorledes lader denne distinktion sig da anvende, mht. vores dilemma mellem det gode liv som vi, de unge mennesker, forstår det og dette krav om decorum? Bemærk: Vi siger ikke, at det gode liv er decorum, men blot at det gode liv implicerer det – det første tilfælde ville netop være en sådan alt for apollinsk tilstand, hvor strukturen og ordenen skulle leves, alene for sin egen skyld – hos Nietzsche fører dette netop til den dekadence, han advarer mod. Omvendt ser vi dog, hvis vi anvender denne distinktion, at det ej heller går an blot at leve for glæden alene frem for

sig uden struktur eller orden til ens tilværelse som en anden hedonistisk utilitarist – ligeledes ville dette hos Nietzsche føre til denne farlige dekadence. Men hvad skal vi da egentlig forstå ved et begreb om decorum? Hvad betyder det praktisk? Igen kan jeg med fordel rette Deres blik, kære læser, på min hverdag her i Berlin, thi her lever faktisk et praktisk begreb om decorum i den tyske høflighed, der tilmed er indbygget i den tyske grammatik, idet de som bekendt også her har en 'De' form. Nu må De ikke forstå mig således, kære læser, at en høflig tiltaleform skulle være en garanti for orden og struktur i ens tilværelse, men idet tilværelsen under alle omstændigheder (såfremt man da ikke er en veritabel eremit, som denne Victor) indebærer interaktion med andre mennesker, kan høfligheden, om ikke garantere, dog give et fundament, på hvilket en ordentlig omgang med andre mennesker, og dermed med sig selv, kan opbygges. Her i Berlin er dette hverdag for mig: Jeg tiltales, såvel som forventes at tiltale, af andre mennesker, stort set ligegyldigt hvor jeg færdes, med 'De' – i supermarkedet, på gaden, i bussen (hvor der hoppes og springes for ældre mennesker) og naturligvis til undervisning, hvor det netop er decorum, at man tiltaler underviseren med 'De'. Jeg må personligt indrømme, at selvom det ikke skaber

den samme følelse af hygge, som vi oplever derhjemme, hvor vi er dus med alle andre mennesker, giver det noget andet: Det giver en formalitet og distance parterne imellem, der godt kan være befordrende for den almene dannelse (som netop er selve temaet for nærværende skrift: *De formatione civilitatis* – om høflighedens, civilitetens dannelse), netop idet det giver et med formen kommende respektforhold mellem f.eks. underviser og studerende, baseret på den enes anerkendelse af den anden som autoritet, og den andens anerkendelse af den første som sin lige som menneske. Det skal dog siges, at denne ellers prisværdige tyske høflighed sagtens kan bruges som en særlig form for fornærmelse, såvel som et sublimt grundlag for humor. Således overgik mig forleden følgende i bussen: Jeg stiger på bussen og sætter mig på det forreste sæde. Jeg har ikke set, at en ældre herre er steget på bussen efter mig, og denne mente nu, at have ret til den plads, jeg netop havde sat mig på – selvom bussen var fuld af tomme sæder, han kunne have sat sig på. I stedet ville han have min plads, og spurgte mig med selvfølgelighed altså: ”Sind Sie behindert?”, hvilket på tysk betyder: ”Er De handicappet?”. Ja ja, selv med høflighed kan man være yderst uhøflig – dog på en yderst, synes jeg,

morsom måde. Netop denne indbyggede og levende tyske høflighed er dog også af tyskerne selv blevet gjort til genstand for stor humor. Jeg kan f.eks., såfremt De forstår tysk, anbefale Dem, kære læser, at prøve at se på den tyske komiker Lorient, over hvem jeg selv har moret mig meget. Men ser De, kære læser, her ser vi netop hvad der kan ske ved en balance mellem det apollinske og dionysiske: Havde den ældre herre blot spurgt mig direkte: ”Hey du, bist du behindert oder was?” ville det have været særdeles groft og meget direkte fornærmende, men idet han bibeholdte den høflige form indfandt der sig i det forholdsvis fornærmende spørgsmål en ufri-villig morsomhed, idet der nu består et misforhold mellem spørgsmålets indhold og dets form. Analogien er følgende vittighed: Kongen kommer til sit sovekammer og finder dronningen i seng med præsten. Kongen kaster blot et kort blik på scenen, åbner vinduet og begynder højlydt at prædike til verden udenfor. Dronningen spørger forvirret: ”Hvad laver du dog?”. Kongen ser undrende på hende og svarer: ”Nu da præsten har overtaget min pligt, må jeg vel overtage hans?”. Igen, der består et misforhold mellem scenens form og dens indhold – deri ligger det morsomme. Og det er netop her balancen mellem det apollinske og

det dionysiske kunne siges at findes – i den rette balance mellem form og indhold, mellem struktur og ren livskraft. Til forskel kunne man påstå, at hvor tysken forstår at more sig over sig selv og sin egen højt hævdede formfasthed og struktur, må vi i Danmark tage til takke med blot at more os ved at fornærme hinanden på forskellige mere eller direkte måder – det synes i hvert fald at være tilfældet for flere af vore komikere. Kan en levende høflig form altså om end ikke være en garant for struktur og orden i samfundet, kan den dog være et godt fundament for samme, og tillige et godt udgangspunkt for humoristisk virke. Slutteligt kunne man måske endda sige, at det kunne være et godt værktøj til reformation af den ofte problematiserede folkeskole; flere har således argumenteret for, at den store mangel her synes at være mangel på respekt for lærerens autoritet. Hvorpå baserer autoritet sig? Ved voldsmagt, vil én fortælle os – på differentierende sprogstrukturer, vil jeg sige. Men jeg skal ikke gøre mig klog, kære læser – jeg er jo blot humaniorastuderende; hvad ved jeg dog?

Vi er nu ved vejs ende, kære læser. Jeg kunne have skrevet denne artikel på mange andre måder, simpelthen berettiget direkte, men jeg mente, det ville være såvel morsommere som

læseværdigt at strukturere artiklen på den måde og i den form, jeg nu har forelagt Dem. Jeg håber, De har moret Dem og fundet hvad, jeg har fortalt om mit ophold indtil videre her i Berlin, brugbart. Gewiss, jeg har ikke været detaljeret mht. hvorledes et udvekslingsophold struktureres, men jeg har berettet om hvorledes det kan opleves og knyttet det til diverse filosofiske traditioner. Er det ikke netop dét, De læser DOXA for, kære læser? Hvis ikke, så må De endelig selv tage ud, og skrive mere detaljeret, end jeg har formået. Og nu synes jeg virkelig, De bør gå til undervisning.

Jørgens Madhjørne

Med Jørgen!

Det' jo #renlogik!

NUTELLA OPSKRIFT

Opskriften her er oprindeligt fra leitesculinaria.com, her frit oversat til dansk, danske mål (i øvrigt: hvem fanden bruger rumfang til at beskrive mængde af chokolade/nødder?!), samt reduceret saltmængden en smule. Den oprindelige opskrift brugte den øvre grænse af salt i opskriften her, hvilket jeg synes lige var på grænsen til at være alt for salt. Jeg bruger selv 0.5 tsk når jeg laver det.

Det skal du bruge

- Blender/foodprocessor
- 200g (1 cup) hasselnødder.
- 400g (1.5 cup) mælkechokolade.
- 1 spsk kakaopulver
- 2 spsk olie
- 3 spsk flormelis
- 0.5 tsk vaniljesukker el. ekstrakt
- 0.5-0.75 tsk salt efter smag.

Opskrift

Forvarm ovnen på 180grader. Fordel hasselnødderne på et bagepapir og put dem i ovnen i ca. 12 minutter, indtil de er brunet lidt og det mørke skind er lidt krakelleret. Derefter skal skindet så vidt muligt gnubbes af. Jeg gør det blot ved at tage en lille håndfuld og rulle dem mellem håndfladerne (pas på, nødderne kan være meget varme).

Smelt chokoladen på den måde man nu gør det. Dvs, enten over vandbad, eller i mikroovnen. Rør det til en ensartet masse, og lad det køle lidt af.

Hak nødderne i din blender eller foodprocesser. Desto finere desto bedre, omend det kan være svært at få et helt fint resultat med en blender (den egentlige opskrift

kræver som en eller anden Gertrud en food processor). Har din blender et program til isterninger er det godt her. Efter det er hakket så fint som muligt, så put det ned i en skål sammen med de øvrige ingredienser. Rør det hele sammen til en ensartet masse, og hæld det på glas. Nutella'en skulle have en holdbarhed på to uger (som om!).

Tips: Har du en foodprocessor og kan få hakket nødderne til atomer kan du overveje at filtrere resultatet til sidst, for at få en helt fin og cremet nutella. Det kan også fint spises uden sådan filtrering, men resultatet er noget mere rustikt.

Valg af olien påvirker smagen. Det sikre bud er blot at bruge en smagsneutral olie. Bruger du kokosolie får nutellaen (antageligvis*) en let kokossmag, bruger du en nøddeolie vil det (antageligvis*) supplere nutellaens nøddesmag. Ligeledes er det også værd at forsøge sig med at variere hvilke nødder og chokolade man gør brug af. Jeg har selv planer om at lege med at lave det med hvid chokolade og mandler.

*Dette hentyder til mangel på egenhændige empiriske studier, jeg synes dog at have stærk a priori evidens.

KONTAKTANNONCER

- selv “sådan nogen som os (filosoffer) har jo brug for en kæreste”...

Søges: Uskyldig pige

Belæst, velhavende, nysgerrig cand. mag. theol. og forfatter, bosiddende i Hovedstadens centrum, søger ung, ubelæst og uskyldig pige af pæn slægt. Jeg kan lide lange gåture rundt i byen, teater, klassisk musik, litteratur og eksistentiel smerte.

Kontakt: En længere og velargumenteret motivation pr. brev afleveres ano- eller pseudonymt på Forlaget C. A. Reitzel.

Søges: Ung kvinde

Pligtopfyldende, struktureret og moralsk universitetsprofessor søger yngre kvinde med ledigt monopol på sine kønsorganer.

Kontakt: Mød mig på min rutinemæssige spadseretur til universitetet. Stå evt. ud for slagteren præcis 7.48.

Søges: Ugift mand

Jeg: Ældre gift mand, obsternasig, nysgerrig, ironisk og med hang til pedantiske dialoger om begrebsafklaringer, gerne over et godt glas vin. Eller 10.

Du: Yngre, atletisk, snakkesalig og ugift mand med hang til druk og de store spørgsmål.

Kontakt: Mød mig nogen på sportspladsen ved middagstid.

Søges: “No strings attached”

Frit storbymenneske søger ligeledes individuel og frisindet kvinde til at dele og glemme den kvalmende ensomhed ved vores fordømte frihed.

Kontakt: Mød mig til en kop café latte på min foretrukne fortovscafé i Paris. Kig efter den velklædte og lettere skelende mand med briller.

SOKRATES'

MAGISOFISKE VIRKE

- Sokrates i mine tanker når jeg ryster min tryllestav

af Rasmus Schultz Lorensen

Spænd sikkerhedsselerne og forbered jer på en sandfærdig tømmermands-filosofihistorisk gennemgang (hvis jeg skal være ærlig, er det nok nærmere et kort oprids af en enkelt filosofisk disciplin) af filosofiens *egentlige* rolle, filosofiens egentlige væsen, en historisk gennemgang af den filosofiske praksis, der tillader en at se sig selv som sit egentlige selv. For at sige det på godt gammelt græsk er det en filosofisk praksis vedrørende 'Epimeleia heautou' (Care of the Self), som startede ved Sokrates og slutter (foreløbigt (hvad menes med foreløbigt?, red.)) ved Harry Potter. Vi lærte i filosofihistorie, at Sokrates' virke lå i at forsøge at fordrive dementorerne fra det gængse menneskes nærvær, da man ikke kan se sig selv som selv, når de er i ens nærvær.

Dementor (?) tænker du nok *ikke* nu – men jeg vil alligevel kort forklare. Dementorerne er væsener,

som Harry Potter bekæmper, da de frarøver personen for lykke og drift blot ved at være i personens nærvær. Det er væsener, der kun burde være ved Azkaban (et fængsel langt herfra, sikkert i Polen el.l.; et rigtig trøls sted), men som altid er omkring os (det bliver de nødt til at være, ellers ville mit ambitiøse projekt ikke give nogen mening overhovedet). Vi kan ikke altid se dem, men nogle gange presser deres tilstedeværelse sig på. Hvis man lader sig blive suget ind i deres anti-ideologiske univers, bliver man til et tomt individ, en person uden nogen ideologisk kælder, som man kan basere sin handlen ud fra. Man kan stadigvæk leve, men det er et tomt liv, et liv hvori man ikke rigtigt *er sig selv*. Žižek udtalte således omkring muggleren (personen der ikke selv kan/vil bortdrive deres dementorer, red.): ”De tror, de handler ud fra deres ideologiske overbevisninger (schniff), men i realiteten er det deres sociale identitet, der determinerer deres handlinger, my god! And so on. De er drevet frem

af deres vaner, vaner baseret på den tomme tilstand, omgangen med dementorerne efterlader dem i.¹⁷ - Men *hvorfor* lader de sig omgive af dementorerne, når de er så nemme at slippe af med? Kan de da ikke se, at de ikke er den sociale identitet, de opfører sig som, ønsker de ikke at være deres ideologiske, egentlige selv? Her kommer der i naturlig forlængelse en kort forklaring af, hvorledes man bekæmper/fordriver dementorerne; ved at udføre den såkaldte patronusbesværgelse. Patronusbesværgelsen fremkalder ens yndlingsfilosof fra tippen af tryllestaven, hvorefter troldmanden(og/eller –damen(?)(trold**h**ennen²(?))) slipper for dementorerne igennem uendeligt brok fra filosofiens side, der minder dementorerne om, at de egentlig havde andre planer lige på det tidspunkt, så de blev desværre nødt til at gå. Men hvordan lærer man patronusbesværgelsen? Er det alle der kan lære det? Svaret her er nej, man bliver nødt til at finde en lærermester, en patron (patron – patronus; forstår I? (Det gør I nok, det er rimelig simpelt), sponsor, vejviser etc.. Man bliver nødt til at blive revet til side af Sokrates på gaden, og virkelig lytte til, hvad han har at sige, at tage hans ord til sig og herefter selv praktisere magi. På den måde kan du lære at påkalde din yndlingsfilosof som din patronus.

Bliv ikke bange den første gang filosofens ansigt twister og tvinger sig ud af tryllestavens spids; han er din ven, han er din vejviser. Han er der for at befrie dig igennem en uendelig filosofisk opsang af moralske forpligtelser.

Lyder det utroligt, måske endda utroværdigt? Frygt ej, du er ikke alene i din skepsis over for den magiske filosofi. Som Chesterton udtalte til Profettidene, da folkemængden udviste skepsis vedrørende min artikels omgang med virkeligheden og Harry Potter universets sammenhæng: "Fairy tales are more than true: not because they tell us that dementors exist, but because they tell us that dementors can be beaten."

FRELS MIG, HARRY

De gamle grækere havde et begreb om frelse forbundet med fordrielsen af dementorerne. En idé om at man må redde sig selv, tage sig af sig selv (epimeleia heautou), og derefter, først derefter, kan man frelse andre. Der er to forskellige måder at betragte denne frelse på. Der er verbet 'sozein' (at redde) eller substantivet 'soteria' (frelse). Sozein har seks forskellige betydninger (har ikke tænkt mig at opridse dem alle, google det hvis det er (så interessant er det heller ikke, red.)), hvori den passive form 'sozesthai' betyder

vedligeholdelse af en allerede frelst tilstand, og den aktive form sozein betyder at gøre godt; at sikre nogets velbefindende. Man redder og vedligeholder sjælen, idet man forsøger at lære sig selv at kende. Foucault skriver i *Hermeneutics of the Subject*, at personen, der er blevet frelst, og derved vedligeholder sin tilstand (sozesthai), er den person, der er udrustet til at modværge enhver dementors forsøg på at frarøve en ens sjæl og derved ens egentlige selv³. Foucault har naturligvis Harry i tankerne, når han beskriver den måde, hvorpå det at tage vare om selvet er en måde, hvorpå man *egentlig* kan opnå frihed, eftersom ens begær stiler imod det eneste væsentlige objekt: Selvets selv, selv⁴. ”Ved at kende sig selv, kan man identificere de vaner der er fornuftige at holde på, og de der skal kastes ad pommern til”, som han (Foucault, red.) skrev som kommentar til Harrys udførelse af patronusbesværgelsen i bog 3, hvormed Harry endelig lærte at løsrive sig fra sin sociale identitet, og befrie sig fra dementorenes lænker. Det er frihedens dialektik. Kun ved at blive frarøvet visse dele af sin personlighed, kan man få de bedre dele frem. Kun ved at blive frataget sin frihed, kan man egentligt vinde den, når man frariver sig fra dementoren. For at illustrere det med et eksempel, kan den situation,

hvor dementorerne bliver jaget væk af en patronusbesværgelse, men den pågældende muggler ikke selv ønsker at blive troldhen (**fed** måde hvorpå du inddrager din tidligere refleksion over kønsrollerne i troldmandsverdenen, red.), og derved lære at holde dementorerne væk for bestandig, ses lidt som det at slå en fjært i bruseren. Hvis man ureflekteret slår en fjært i badet, kommer det til en som et lyn fra en klar himmel, hvor lækker ren luft egentlig er. Man værdsætter det på en episk facon, ophøjer det ligefrem til noget guddommeligt, i de få sekunder der går, før lugten rammer. Når lugten driver væk igen, tager den ens ophøjede tanker om den rene luft med sig, hvorved alt atter bliver, som det var før eksplosionen (måske en skamfølelse rigere?(skam er skam godt nok til at minde en om ens egentlige værdier)). Det, jeg forsøger at illustrere, er det ubehag, der altid følger virkelighedsforståelsen. Kun igennem realisationen af, at det kommer til at lugte, værdsætter man den rene luft. Kun fordi en filosof udfører en patronusbesværgelse for at forsøge at overtale muggleren, bliver muggleren imidlertid revet ud af sin dovne tilværelse. Og det er ubehageligt at blive revet ud af sin komfortzone, at blive revet væk fra vanernes konstruerede univers. Og netop pga. den form for ubehag der

følger frigørelsens projekt, vælger de fleste ikke at lære troldhennens ædle praksis, men bliver ved med at lade sig påvirke af dementorerne. De realiserede i kort tid at luften virkelig er guddommelig, men stanken, der fulgte efter, var så ubehagelig, at de hellere vil være placeret i en tilstand, hvor ingen af delene er til stede.

Albus Dumbledore udtalte som kommentar til Žižeks udlægning af voldsformerne (i Vold(emort? – ... ej) (bogen, red.)): **”Indifference and neglect often do much more damage than outright dislike⁵.”** Dumbledore mener, at kun igennem aktivt at ændre vores subjekt kan vi opnå frelse. Han har tidligere anvendt hulelignelsen som en slags allegori, hvor mugglerne stadigvæk er i hulen, hvor de intet kan se for tusmørket. Sløret bliver nogle gange kort løftet, så de kan se solens lys, når en filosof udfører sin patronus besværgelse, men lyset blander dem, da de er vant til mørket. For at undgå at skulle belemres med lysets irriterende effekt på øjnene, beder de filosoffen om at trække sin patronus til sig, så de kan komme helt ned i hulen igen. Man kan næsten høre Platon råbe fra den anden side, at Harry skal *twinge* dem til at blive troldhen. Typisk bronzesjæle.

HARRYS EGEN FILOSOFISKE VIRKE

Her ser jeg en fin overgang til at omtale Harry som filosof. Ikke hvilken som helst filosof, men den bedste, den flotteste, Sokrates’ arvtager, *the destroyer of dementors, enlightener of souls*, som han blev kaldt af frankfurterskolen. Harry *bekæmper* ikke blot ondskaben, men Harry lærer ligeledes folk, hvordan de selv kan bekæmpe den radikale ondskab, der gennemsyrrer vores eksistens i form af dementorenes konstante nærvær. Det er selvfølgelig fint nok, at Harry i ny og næ kommer og skyder dementorerne væk fra mugglerens nærvær, men det er selvfølgelig en hel del bedre, hvis Harry lærer en, hvordan man selv skyder dementorerne væk, når der er brug for det. Hvis man selv har muligheden for at navigere gennem livet som den person, man er, når dementorerne ikke er der, ville man så ikke benytte sig af dette? Er det ikke tydeligt, at det menneske, der udelukkende baserer sin handling på et tomt begær, hvis fokus altid skifter, det menneske, der ikke er sit egentlige ideologiske jeg, men derimod det konstruerede, social-identiske jeg, der ikke har andet end vanen i sit væsen, er et menneske, der har en dementor inden for rækkevidde? Og er det ikke endnu mere tydeligt,

at Harry, når han lærer mennesket at udføre patronusbesværgelsen, og derved redde sig selv fra den social-identiske tomme tilstand de befinder sig i, viderefører Sokrates' ædle tradition, bedriver den sande form for filosofi? Kan det ikke siges, at Sokrates er reinkarneret i Harry, og kan videreføre sin magiske praksis igennem dennes intense eventyr for at redde hele menneskeheden imod vores eget iboende onde? Det lader til, at alle store troldmænd igennem tiden har haft en del af Sokrates i sig, alle de, der forsøger at vække os fra vores slummer, at befri os fra vores dementorer. Men det kommer naturligvis med en pris. Man må give et stykke af sig selv væk, hvis man ønsker at genfinde sit egentlige selv - som Bukowski sagde i forlængelse af bog nummer 7, hvor Harry rent faktisk dør i hans kamp imod Voldemort (som er et produkt af den onde, iboende essens i samfundet, opstået igennem dementorerne nærvær el.l., hvad ved jeg): "*You have to die a few times before you can really live.*" Harry går så langt som til rent faktisk at dø, for at vise, at kun ved at omskabe sig selv, kaste dele af sig selv fra sig, ved at dø kan man genfinde sig selv. Han er som Jesus på korset, en filosofisk, spirituel leder, der konstant forsøger at redde os uanset de kvaler, det bringer ham. Som Dumbledore sagde i Harry Potter og De vises

sten: "*To the well-organized mind, death is but the next great adventure.*" Harry udtalte sig d. 2 november 2008 til 'The Sun' om hvordan det at dø, bragte ham endnu tættere på sig selv og filosofien⁶, og sagde samtidig at Daniel Radcliffe udførte et udsøgt stykke arbejde i rollen som *ham selv*.

Som Hemingway skrev på sin twitter efter Harry havde ofret sig selv i bog 7, for at vise os den sande vej: "*The best people possess a feeling for beauty, the courage to take risks, the discipline to tell the truth, the capacity for sacrifice. Ironically, their virtues make them vulnerable; they are often wounded, sometimes destroyed.*"⁷

Eller som han tidligere havde udtalt til pressen som følge af, at Harry havde mistet sin onkel Sirius, men stadigvæk fortsatte med at bekæmpe den radikale ondskab, der forsøgte at skjule hans ideologiske selv under social-identitetens jeg: "*You are so brave and quiet i forget you are suffering, Harry.*" Hemingway ønsker at Harry skal tænke lidt mere på sig selv – men her tager Hemingway fejl. Kun igennem at tage vare på sig selv (epimeleia heautou, red.) kan man tage vare på andre. Harry har fundet sig selv, og kan *netop* derfor hjælpe os andre med at finde os selv. Han har altid sit eget subjekt i tankerne, på en ikke-egoistisk facon, og netop derfor er han den helt, filosofiens verden behøver, ikke den helt, den fortjener.

”Står det nu klart? Hvis du er en sand filosof, må du gøre som Harry. Vis os vej, vis os vort sande jeg. Tillad os at gribe ud, at finde os selv, at tage imod din spirituelle guide. Når jeg vifter med min tryllestav og tænker på dig, vil du da komme? Befri mig fra dementorerne, social-identitetens dage er omme!”: Harry, måske

New Roman.

<http://files.doobybrain.com/wp-content/uploads/2007/10/dumbledore-tattoo.jpg>

(Kære Rasmus og læsere, da vi ikke benytter Times New Roman på Doxa, men skrifttypen Garamond, har vi valgt en helt tredje skrifttype, som vi formoder Dumbledore er vild med - nemlig Comic Sans MS)

Noter:

1. <http://blingee.com/blingee/view/129098354-zizek-kun> - jeg kan anbefale at se kildehenvisningerne, da min historie ellers kan synes utrolig, måske direkte utroværdig. Man kan evt. benytte sig af Doxas nyoprettede hjemmeside (hvis min lille artikel må komme op på siden for copyrights og alt det der. Ville have lavet en fodnote her, men kunne ikke lave en fodnote i en fodnote, så det blev en parantes).

2. <http://sproget.dk/nyheder/hanon-og-hen-1> - ”nyheder”

3. <http://foucaultmichel.files.wordpress.com/2013/01/foucault-el-prisionero-de-si.jpg>

4. Der står ”selv” 38 gange i den her artikel. 39 nu.

5. Anden skrifttype her, da Dumbledore sikkert ikke kan lide Times

6. http://www.newsworks.org.uk/write/MediaUploads/Facts%20and%20Figures/The%20Sun/sun_10.jpeg

7. http://historicalnovelsociety.org/wp-content/uploads/2014/02/Ernest_Hemingway_at_the_Finca_Vigia_Cuba_-_NARA_cropped.jpg

HVORDAN MAN FINDER DEN PERFEKTE JULEGAVE

af Jacob Floor Kousgaard

Det er endnu engang blevet tid til at stresse gennem det årlige julegave-shoppingsmareridt, hvilket må få enhver filosof med respekt for sig selv til at stoppe og tænke - hvad skal det egentligt til for? Hvorfor piner vi år på år os selv gennem overfyldte indkøbscentre og gågader, for at købe gaver til et hav af familiemedlemmer, som i ro og mag kunne tage ud og købe de samme ting på udsalg i januar, uden at skulle betale overpris eller stå i lange køer? Ikke mindre meningsløst synes det, når man tager i betragtning at gavernes omfang på forhånd er afgjort, som minimum af sociale konventioner, men ofte ligefrem eksplicit er aftalt mellem parterne, og at modtageren har forsynet giveren med en ønskeddel der dikterer hvad der tæller som en acceptabel gave.

Hvorfor er det så vigtigt at bruge tid, kræfter og ikke mindst hårdt optjent SU på at købe julegaver? Hvad er det der er så særligt værdifuldt ved gaver og hvordan sikrer man at

denne værdi opnås? Med andre ord - hvordan finder man den perfekte julegave?

ANERKEND MIG!

At modtageren af en gave er forventet at give en tilsvarende gave den modsatte vej, vidner om at gaven, som den givne ting, i sig selv er af ringe betydning. Som sagt kunne modtageren selv have købt denne hvis pengene ikke var brugt på en tilsvarende gave.

Ifølge den franske fænomenolog, Paul Ricoeur, er det der gælder derimod den *anerkendelse* som følger med gaven. I gaven materialiseres udveksling af taknemmelighed og den kommer til at konstituere det gensidige anerkendelsesforhold mellem parterne, så vi ikke ustandseligt må fokusere på dette. Gaver udgør altså en bestemt måde at bygge sociale forhold på. Med gaven følger derfor også en fordring om at gengælde den med anerkendelse, i form af både et overrasket og taknemmeligt udsagn; ”*nej, det var lige det jeg havde ønsket mig!*”, ”*nej, en lækker sweater moster Gerda, det*

skulle du da ikke, har du selv strikket den?" el.lign., og en tilsvarende gave den modsatte vej. Ikke at gengælde anerkendelsen, ved f.eks. at glemme at købe en gave eller helt at udelade dette, er det totale tillidsbrud og kan i yderste konsekvens lede til splid og stridighed. Også en afvisning af gaven, eller en mangel på udvisning af taknemmelighed ved modtagelsen, kan komme til at true forholdet mellem giver og modtager.

"Hvis vi aldrig havde haft denne erfaring af at være anerkendt, af anerkendelse i den ceremonielle udvekslings taknemmelighed, ville vi være voldelige i kampen om anerkendelse." (Fra *Gavens Paradokser* af Paul Ricoeur)

Så glem ikke julegaverne i år, for der er dem som opretholder husfreden det næste års tid!

RITUALET

Når sociale forhold opbygges gennem gaveudveksling, sker dette på nærmest rituel vis. I en hvis forstand indleder giveren forholdet og gaven kommer til at diktere forholdets karakter. Hvilken gave der foræres bærer en enorm betydning og det er derfor uhyre vigtigt, at den rette gave gives til den rette modtager, på den rigtige måde, rette tid osv. Især fordi dette fordrer en bestemt reaktion fra modtagerens

side. En passende gave til en ægtefælle eller kæreste, kan være uhyre upassende eller endog diskriminerende som firmajulegave til en ansat og omvendt ses den passende firmajulegave, som en meget upersonlig og uacceptabel gave til ægtefællen. Forældres gave til deres børn er oftest af høj værdi, mens gaver den modsatte retning som regel er af blot symbolsk værdi. Hermed udtrykkes en uligevægt i forholdet, hvor de fleste af barnets ejendele relaterer sig til dets tilknytning til sine forældre og dermed fastholdes forholdets asymmetriske karakter. Det samme gør sig gældende i andre typer forhold, hvor den ene part forærer den anden gaver af stor værdi, mod at fastholde denne i et bestemt relation til sig.

Modtagerens accept og taknemmelighed udgør manifestationen af forholdet, modsat afvisningen eller den forkerte modtagelse af gaven, som tilsvarende udgør en afvisning af forholdet.

Gengældelsen af gaven viser modtagerens oprigtighed i forholdet. I hvilket omfang og i hvilken form en gave bør gengældes, afhænger uhyre meget af kulturelle normer. Der ligger en hård-fin grænse mellem at forære en gave og at overbringe et objekt med et krav om tilbage-

betaling eller mellem *foræring* og udveksling af eksplicit økonomisk karakter. En gave er kun en foræring når den er givet uden krav om tilbagebetaling og accepteres som sådan. I visse kulturer er det meget ilde set at modsvare en gave med en tilsvarende gave. Dette indikerer at gaven ikke er accepteret, men blot en form for handel og dermed udgør en symbolsk afvisning af anerkendelsesforholdet, i tråd med at give sin forlovede ringen tilbage. I den vestlige kultur svarer det til at betale for en gave man har fået, hvilket opfattes meget negativt og opløser udvekslingens gavekarakter. Den eneste måde rigtigt at modtage og acceptere en gave på, er ved at se den som en gestus og ikke forsøge at ”betale” sig ud af det sociale forhold som materialiseres i gaven.

DEN BEDSTE GAVE ER INGEN GAVE!

Ifølge Nietzsche, er foræring af gaver en måde at tvinge modtageren ind i en gældsrelation på. Når vi ”forærer” moster Gerda en gave, tiltvinger vi os magt over hende, ikke blot tvinger vi en tilsvarende gave ud af hende, men hun skal dertil oven i købet være taknemmelige for at stå i dette gældsforhold. Dertil kommer, at har man først givet en gave ender man i en ond cirkel som aldrig stopper. Den første som *ikke*

forærer en gave ved passende lejlighed, bryder med sociale normer og forbryder sig mod den anden, også selvom lige mange gaver er blevet foræret og gælden *burde være gjort op*. Dette skyldes at magtforholdet *ikke* opløses når en korrekt gave er returneret, modtageren af gaven er til stadighed underlagt gaven, som manifestation af giverens magt over denne. Med gaven følger et krav om at den skal benyttes efter giverens forskrifter og at modtageren ikke må skille sig af med den, hvilket opretholder dette magtforhold. Gaven er ikke modtagerens ubetingede ejendel, men en genstand gennem hvilken denne står til ansvar overfor giveren. Tænk f.eks. på den grimme, hjemmestrikkede sweater moster Gerda gav sin søn og som han forventes at bære minimum når moster Gerda kommer på besøg, uanset hvor meget den kradser. Eller på det par handsker moster Gerda gav onkel Egon, som er blevet væk, hvilket Egon ustandseligt bliver bebrejdet for.

Gaven udgør altså på en og samme tid en erstatning af voldelig kamp for anerkendelse og en tvang af modtageren ind i et forhold, i høj grad bestemt af gavens karakter. Vi har altid allerede fundet os selv som undertvunget gaveudvekslingen og de deraf affødte relationer til andre

mennesker, og ethvert forsøg på at vriste sig fri af denne kendsgerning, vil have umådelige konsekvenser for vores etablerede sociale forhold. Hvad vi kan gøre, jf. foregående udlægning af gaveforæring, er at forme vores sociale relationer gennem hvilke gaver vi vælger at forære til jul. Dette leder os tilbage til spørgsmålet om hvordan man finder den perfekte julegave. For det første står og falder forholdet med modtageren med *at* den rette gave findes, hertil må vi ty til vores forudgående forståelse af forholdets karakter for at vælge en forholdet passende gave. Herefter kan vi, indenfor de forudsatte grænser for hvad tæller som en acceptabel gave, vælge den gave, som præger forholdet mest i den ønskede retning. Vi kan ud fra den forudgående udlægning af julegaven som et forholdsofbyggende og konserverende anerkendelsesritual,

forstå funktionen af fænomener, som hvorfor vi aftaler beløbet vi giver gaver for og udveksler ønskelister. Sådanne konventioner er med til at undgå at potentielt forholdstruende misforståelser, som følger med en gave af forkert type eller størrelse. Hermed udgør gaveudveksling under disse forhold ikke længere en arbitrær udbytning af resurser, som det kunne se ud til i starten, men en formalisering af ritualet, ved at tage ethvert økonomisk aspekt ud af foræringen, og dermed opnå en mere stabil udveksling af anerkendelse. Man kunne herudfra slutte at den perfekte julegave er den som øver mindst muligt magt over modtageren, ved f.eks. at være noget personen har ønsket sig, og udføre anerkendelsesritualet ved at stille modtageren mindst muligt i en uønsket relation til giveren. Pøj pøj med indkøbene!

NYT FRA FORENINGERNE

Filosofisk Forening

Filosofisk Forenings formål er ifølge vedtægterne at være et ”forum for filosofisk diskussion og at virke for udbredelse af kendskab til filosofi”. I praksis løser foreningen denne opgave ved i løbet af året at arrangere en række foredrag eller arrangementer af filosofisk relevans.

I dette semester har foreningen således afholdt tre arrangementer. Torsdag den 23. oktober diskuterede Jørgen Hass, lektor emeritus fra SDU, spørgsmålet ”Hvorfor har filosofien en historie?” Onsdag den 5. november var Foreningen, sammen med Forlaget Philosophia, værter ved en reception til markering af udgivelsen af antologien *Studier i Camus*. Og torsdag den 20. november fortalte tidligere afdelingsleder og lektor i Filosofi ved Århus Universitet, Oskar Borgman Hansen om ”Filosofiske erindringer fra et langt liv” i anledning af hans 90-års fødselsdag.

I starten af december afholdes efterårets sidste arrangement i foreningens regi. Oliver Kauffmann, ph.d. i filosofi og nyansat lektor ved

Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, vil fortælle ”Om konstruktivisme og realisme i det læringsteoretiske felt”. Det sker torsdag den 4. december, kl. 19.30 i

FILOSOFISK FORENING

Filosofisk Forenings formål er ifølge vedtægterne at være et ”forum for filosofisk diskussion og at virke for udbredelse af kendskab til filosofi”. I praksis løser foreningen denne opgave ved i løbet af året at arrangere en række foredrag eller arrangementer af filosofisk relevans.

I dette semester har foreningen således afholdt tre arrangementer. Torsdag den 23. oktober diskuterede Jørgen Hass, lektor emeritus fra SDU, spørgsmålet ”Hvorfor har filosofien en historie?” Onsdag den 5. november var Foreningen, sammen med Forlaget Philosophia, værter ved en reception til markering af udgivelsen af antologien *Studier i Camus*. Og torsdag den 20. november fortalte tidligere afdelingsleder og lektor i Filosofi ved Århus Universitet, Oskar Borgman Hansen om ”Filosofiske erindringer fra et langt liv” i anledning af hans

90-års fødselsdag.

I starten af december afholdes efterårets sidste arrangement i foreningens regi. Oliver Kauffmann, ph.d. i filosofi og nyansat lektor ved Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, vil fortælle ”Om konstruktivisme og realisme i det læringsteoretiske felt”. Det sker torsdag den 4. december, kl. 19.30 i Studenternes Hus.

Foredragene er åbne for alle interesserede. Entré-prisen er 30 kroner. Melder man sig ind i foreningen (det koster 100 kroner for et år), får man gratis adgang til foreningens foredrag.

På vegne af Filosofisk Forening
Jon Rostgaard Boiesen, Formand

IDEALISMEKREDSEN

Idealismekredsen ved Aarhus Universitet har eksisteret i lidt over 10 år. Siden sin grundlæggelse i 2004 har Kredsen formål været at fremme interessen for og kendskabet til den tyske idealisme, dvs. til den periode i den europæiske filosofis historie, der (groft sagt) indledes med publiceringen af Kants *Kritik af den rene fornuft* i 1781 og afsluttes med Hegels død i 1831.

Til dette formål organiserer Kredsen hvert semester en række kredsmøder, hvor man i fællesskab læser og diskuterer værker af de klassiske tyske idealister (Kant, Fichte, Schelling og Hegel) og tekster, der på den ene eller den anden måde har inspireret eller er inspireret af den tyske idealisme.

I dette semester læser Kredsen Hegel. Mere præcist gennemgås *Phänomenologie des Geistes kapitel V-VIII*, som er de dele af Hegels monstrøse værk, man sjældent når frem til i løbet af normale introduktionsforløb til Hegel. Den 16. september gennemgik Rasmus Ugilt Jensen Fornufts-kapitlet; den 7. oktober tog Henrik Klindt-Jensen sig af første halvdel af Ånds-kapitlet, mens Søren Rosendal den 28. oktober udlagde anden halvdel af dette kapitel. Den 18. november gav Anne Engedal en introduktion til kapitlet om religion, mens Søren Mau og Kresten Lundsgaard-Leth den 9. december vil kaste sig over afsnittet om Den Absolutte Viden.

Kredsmøderne er gratis og åbne for alle. Det forudsættes normalt, at deltagerne på forhånd har orienteret sig i de tekster der gennemgås, da såvel gennemgangen som den efterfølgende diskussion ofte er både tekstnær og eksegetisk.

Ud over kredsmøderne arrangerer Kredsen også med jævne mellemrum konferencer og foredrag med fremtrædende internationale idealismeforskere. Blandt tidligere oplægsholdere til Kredsens arrangementer kan f.eks. nævnes Markus Gabriel (Universität Bonn); Barbara Herman (University of California); Stephen Houlgate (University of Warwick); Axel Hutter (Ludwig-Maximilians-Universität, München); Robert Pippin (University of Chicago); Camilla Serck-Hanssen (Oslo Universitet); Robert Stern (University of Sheffield) og Slavoj Žižek (University of Ljubljana).

For yderligere oplysninger om Idealismekredsen se Kredsens hjemmeside: <http://www.idealismekredsen.dk/blog/>

På vegne af Idealismekredsen

Carsten Fogh Nielsen, Generalsekretærens Sekretær

FSK

Filosofisk Studenter Kollokvium, i folkemunde kendt som FSK, består i sin enkelthed af faglige oplæg for studerende, af studerende. Idéen er at bidrage med oplæg der hovedsageligt beskæftiger sig med emner der

enten ligger udenfor, eller på en ny måde kombinerer filosofi som man ikke normalt vis berører på bacheloruuddannelsen.

I dette semester har vi således hver fredag imellem 15 og 17 kunne slå dørene op for oplæg om alt fra Fænomenologiens forsøg på en løsning af Bevidsthedsproblemet til filosofiens praktiske anvendelse. Traditionen tro vil vi også slutte dette semester af med besøg af en underviser, og på dette semester vil Andreas Beck Holm fredag den 5. december derfor holde et oplæg. Det foregår som sædvanligt i Bygning 1465, lokale 315, hvor alle interesserede selvfølgelig er velkomne.

Skulle du selv have mod på at holde et oplæg, er du velkommen til at kontakte os via Facebook hvor vores side hedder Filosofisk Studenterkollokvium (ikke at forveksle med siden FSK, som tilhører den københavnske underafdeling af foretagetet).

Vi håber, at vi ses!

Mange hilsner *hoved*bestyrelsen.

FKK – FILOSOFISK KLASSIKER KLUB

...er en samling af studiekredse for filosofistuderende. Vi ønsker

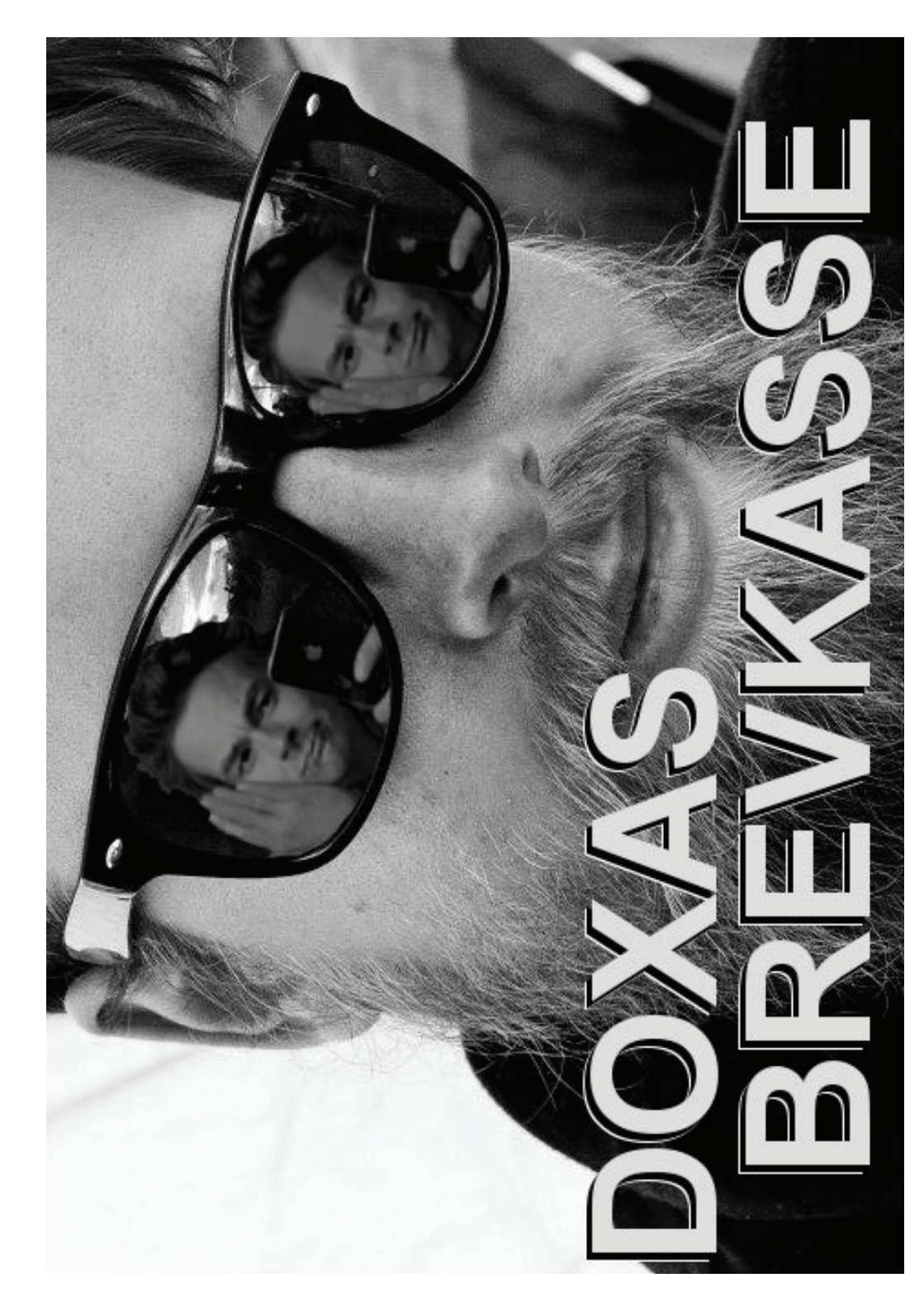
at skabe et rum for fri leg med filosofien. Passionen for filosofien udfoldes gennem studenterbaserede og frivillige studiekredse i FKK, som giver unikke muligheder for fordybelse og udfordringer. Her læses de værker, som på studiet kun læses i uddrag, eller de værker, som en kanonisk filosofiuddannelse slet og ret ikke giver plads til.

Dette semester har FKK budt på et væld af studiekredse, der har indbefattet: To tematiske kredse; en om Tid, og en om Moderne Dydsetik. Platonkredsen har kastet sig over Faidros, Symposium og Aristoteles' Metafysik. Ydermere har vi haft to succesfulde kredse om Kierkegaards Enten-Eller og Heideggers Væren og Tid. De tre sidstnævnte kredse fortsætter i næste semester med anden del af deres læseplaner.

Som den seneste aktivitet har vi i FKK-Platonkredsen været på det nye Moesgård Museum, hvor vi havde det privilegium at blive vist rundt af Henrik Klindt-Jensen, hvis far, Doktor i arkæologi Ole Klindt-Jensen, grundlagde museet og udgravede store dele af Bornholm. Han fortalte både om museets omfattende samling og historie! Platonkredsen siger tak for en spændende og berigende dag.

Til næste semester vil Kristian-Alberto ikke længere være fungerende formand og koordinator, så FKK søger nye kræfter og håber at høre fra interesserede i opgaven, det er meget overkommeligt(!).

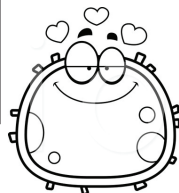
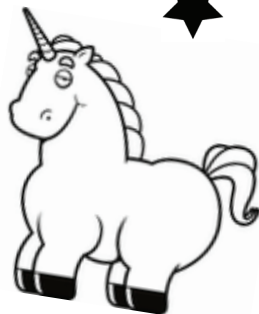
Vi glæder os til at høre nye forslag til næste semester og kan allerede nu afsløre, at Walter Benjamin vil være på programmet!

DOXAS BREVINKASSE

Kære Doxa. Kan blinde mennesker se hvad de drømmer? Kh Drømmeren.

Kære Drømmeren. Nej, der er diskussion blandt oneirologer og filosoffer om hvorvidt nogen af os overhovedet oplever noget mens vi drømmer og ikke blot vågner op med pseudominder forsat af ubevidste hjerneprocesser under søvnen. Alle undersøgelser peger på at blinde menneskers drømme er struktureret ud fra perception af deres omverden i vågen tilstand, dvs. auditivt, kinæstetisk og taktilt. Blinde som har kunne se, kan derfor have en oplevelse af at have set ting i deres drømme.

Kære Doxa. Hvad skal man gøre med sit hår når man kommer ud af badet?

Kære badenymfe. Sæt det på alle mulige fede måder og nyd det indtil det tørrer kun vil sidde på den der kedelige, fesen måde det altid vil når det er tørt.

Kære Doxa. Hvorfor deler celler og/eller DNA sig? Er dette viljen til liv?

Kære Vitalist. Celler deler sig fordi cellemembranen ikke vokser så hurtigt som cellens indre og ikke kan nå at indtage næringsstoffer og ilt nok til.

Kære Doxa. Findes der filosofi i alle fag?

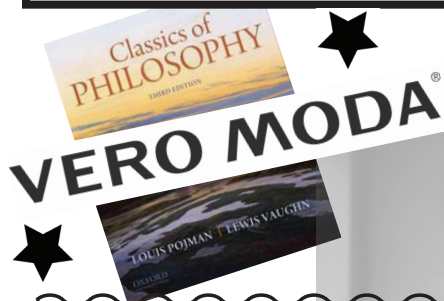
Kære filosof. Der findes filosofi i alle fag på nær antropologi.

Kære Doxa. Hvad betyder det at bruge ordet 'forudsætte'?

Verbet "forudsætte" ['fauð sede] betyder at "være betinget af" eller at "antage at noget forholder sig på en bestemt måde". Eks.: "At løbe forudsætter at man har ben." At bruge dette ord betyder så meget som at udtrykke en forståelse af en begrundelsessammenhæng. Heidegger skriver: "Hvad vil det »at forudsætte« sige? At forstå noget som grunden til et andet værendes væren. Denne form for forståelse af det værende i dets værenssammenhæng er kun mulig på basis af åbnethed, dvs. på basis af tilstedeværens måde at være afdækkende på." (VÆREN OG TID, Klim, 2007)

Kære Doxa. Hvorfor har Schwarz altid en Vero Moda pose med? Fortjener Poyman ikke bedre? Tjener Schwarz ikke bedre?
Vi ved det ikke, men en ting er vi sikre på, vi må også ha' en!

Kære Doxa. Finder vi nogensinde svaret og hvad er spørgsmålet?
Kære Spørger. Vi tror det næppe, men spørgsmålet er hvor f*nden forsvinder al den pant fra fredagsbaren hen?

Kære Doxa. Hvad er meningen med Jan Hoffmann?

Jan Hoffman er en rigid designator, dvs. at Jan Hoffman refererer til den samme person i alle mulige verdner. Hvad det præcist betyder har vi ikke den fjerneste idé om, men der må vandre en frygtelig masse muligt hjemmerulrygende, Vestfyensdrikkende, sjov-med-Heine-gørende, ikke-særligt-godt-tysk-talende fyrer rundt et eller andet sted.

Kære Doxa. Hvordan stopper jeg med at komme i Panta Rei? Mvh. Grubleren.

Kære Grubler. Vi forstår skam godt din forgæves søgen efter mening med tilværelsen, i et frit fald mod afgrundens dybe mørke i en Gudsforladt fredagsbar, hvor man skal spejde langt efter evige sandheder og reel værdi. Men husk på at erkendelsen af livets absurditet ikke nødvendiggør selvmordet! Husk at kampen i sig selv er nok til at fylde en mands hjerte. En må forestille sig en grubler lykkelig!

Kære Doxa. Hvorfor består alting ikke af vand?

Kære spørger. Alting består ikke af vand, fordi vand ikke består af vand, men af to brint- og et oxygenatom, som igen består af elektroner, protoner og neutroner osv. Dertil kommer at det ville blive nogle småkedelige fredagsbarer hvis Vestfyens Pilsner kun bestod af vand.

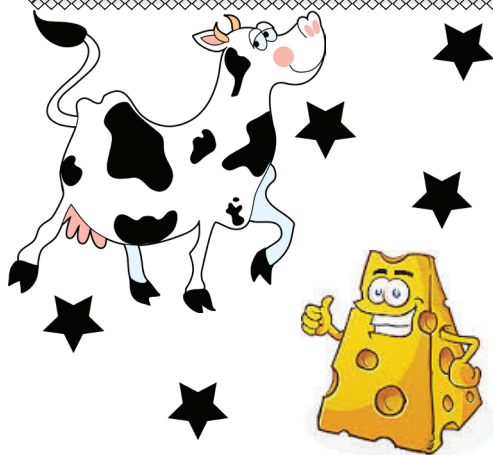
Kære Doxa. Hvad er de fire sjoveste ord med ko i kan nævne? OG hvad er skinkens historie? OG hvad er max mængde parmesan man kan putte i risotto? OG hvordan er man et godt idol? Hilsen Ko.

1. Korrektion, sammentrækning af ko og erektion.
2. Ko-muh-nisme, ned med kapitalismen!
3. Ninjako, sortbroget japansk nærkampsvåben.
4. Socialkonstruktivisme, idéen om at verden blot er noget køer fårestillers sig.

Kære Ko. De tidligste historiske kilder om skinke stammer fra omkring år 160 f.Kr., hvor Kato den Ældre skriver om saltning af skinker. Men kilder peger på at man i Kina har præserveret udskæring af bagpartiet fra svin som skinke endnu længere tilbage. Saltningen gjorde at det ellers rå kød kunne holde sig uden behov for nedkøling.

Den maksimale mængde parmesan man kan putte i risotto udregner du på følgende måde: Rumfanget af beholderen hvori du har din risotto – rumfanget af din risotto + så meget top du kan få på uden at det ryger ud.

Verden er slet ikke klar til gode idoler, masserne holdes nede af slavemoralen og undertrykker de få som er værdige at se op til.

Kære Doxa. Hvordan scorer jeg Jacob B.?

Kære Mia, Jacob er en gift mand og har bedt os om at fraråde dig fortsat at stalke ham. Dertil har han bedt os gøre opmærksom på, hvor svært det er at forklare sine børn hvorfor der ligger en fremmed person i buskene hver aften.

Kære Doxa. Hvad er Jørgen's opskrift på nutella?

Kære Slikmund. Vi har trykt Jørgens opskrift på Nutella i dette nummer af Doxa! Se side 23.

Kære Doxa. Hvor mange øl er passende for en mandag? Og må man doble det på en fredag?

Kære øldrikker. Mandag er jo, som alle nok ved, Mandens dag. Dagen hvor det gælder om at bryde med afholdenhedens hegemoni! Lad ikke manden fortælle dig hvor mange øl du må drikke i dag! Og lad ikke Manden fortælle dig at du ikke må fordoble det på en fredag! Kan vi få et STAND UP TO THE MAN!

(Vi vil gøre opmærksom på at Doxa ikke opfordrer til indtagelse af alkohol eller andre rusmidler og opfordre til at indtage disse med ansvarlighed)

Kære Doxa. Er Supermans hemmelige identitet Asbjørn Steglichen-Petersen?

Kære Whistleblower. Nej, det er almen kendt at Bruce Wayne er Superman. Asbjørn er to ud af fire medlemmer af de fantastiske fire.

Kære Doxa. Pludselig var min mandag så grå og trist – hvorfor fjernede Busch sit skæg?

Kære Mia. Er du venlig at stoppe med at stille os spørgsmål angående Jacob Busch hele tiden?!

Kære Doxa. Har kvinden lige så meget værdi som manden?

Kære spørger. Det kommer an på hvad du mener med kvinden? Er det en bestemt kvinde? Den gennemsnitlige kvinde? Alle kvinder og i så fald hvem kvalificerer sig som kvinde og hvad er det de har tilfældes? Det samme gælder for manden. Hvilken værdi er det du spørger til? En bestemt værdi? Værdi generelt og hvad er det overhovedet? Hvad vil det sige at de har værdi? I hvilken forstand kan forskellige værdier siges at være lige? Hvor meget er så meget? Er manden en mængdeenhed for værdi? Mener du at spørge om kvinden tillige har meget værdi ligesom manden har? Og hvilken mand er det der i første omgang har meget værdi? Hvad er meget?

Kære Doxa. Hvor er Lars?
Kære spørger, sådan finder du Lars:

1. Er det fredag? Tjek fredagsbaren.
2. Er det ikke fredag? Vent til det bliver fredag og se første punkt.

Kære Doxa. Hvorfor er Henrik/Heine så skummel?
Hilsen Idéhistorie

Kære Idéhistorie. Heine er ikke skummel, han er bare en misforstået, ung, kaukasisk mand belæst i Lacan.

Kære Doxa. Hvorfor er mænd lort? Hilsen Idéhistorie. P.S. Vi gider ikke at bolle jer.

Kære Idéhistorie. Vi undskylder for Heines opførsel, til gengæld vil vi opfordre jer til at studere Fallacy of Hasty Generalization's historie. Hilsen Filosofi

INTERVIEW MED DOXA'S REDAKTØR EMERITUS, Carsten Fogh Nielsen

af Christian Lindskov Wolsing

Mange af DOXA's læsere er startet på filosofi efter, du er stoppet, så det kan være, du vil fortælle lidt om dig selv og dit akademiske virke.

Jeg startede med at læse filosofi på det, der hed Institut for Filosofi på Aarhus Universitet tilbage i 1995, hvor jeg læste frem til 2002, hvor jeg afleverede mit speciale. Dengang kunne man godt bruge lang tid på sit studie. Jeg var bl.a. ret aktiv i Studienævnet, Fagudvalget og med at skabe DOXA, så jeg fik også noget ekstra SU for det. Så gik jeg arbejdsløs et års tid, inden jeg fik en ph.d. på det der så hed Institut for Filosofi og Idéhistorie. Der startede jeg i 2004 og forsvarede min afhandling i 2008. Jeg har beskæftiget mig mest med moralfilosofi, Kants filosofi især og lidt bredere med tysk idealisme – Kant, Fichte, Schelling, Hegel – i alle dens afskygninger. Og så har jeg generelt haft en stor forkærlighed for filosofihistorie, som jeg har un-

dervist i flere gange på Institut for Filosofi og Id... arh nu er det Afdeling for Filosofi og Idéhistorie igen, ikke?

Ja, det tror jeg.

Min ph.d.-afhandling handlede om etisk dannelse og menneskers moralske udvikling, mest ved hjælp af Aristoteles og Kant. På baggrund af det fik jeg en post.doc på Center for Subjektivitetsforskning under Dan Zahavi, hvor jeg var et par år. Derefter kom jeg tilbage og underviste på filosofi her i Århus. Efter det er jeg blevet ansat som adjunkt på Institut for Uddannelse og Pædagogik på Aarhus Universitet.

Jeg ved, at du ytrer dig en del mht. tegneserier og tv-serier generelt, og Buffy især. Har det en sammenhæng med filosofien?

Ja, det har det. Jeg har jo studeret og er blevet specialist i moralfilosofi og Kant og Hegel og den slags ting. Ind fra siden kom der så en tendens, hvor især amerikanske filosoffer be-

gyndte at skrive om filosofi og populærkultur. Det gik op for mig, at al den tid, jeg som barn havde brugt på at læse tegneserier, nu kunne bruges rimelig produktivt ved eksempelvis at skrive om det uden nødvendigvis at lave så meget research, for det havde jeg jo lavet.

Den første artikel, jeg skrev om filosofi og populærkultur, handlede om Batman. Den skrev jeg på to dage, for jeg vidste præcis, hvad jeg skulle sige, og jeg havde læst alt det, jeg skulle sige noget om, så jeg kunne bare sætte mig ned og skrive det. Derfra blev jeg så en del af den her ting [med filosofi og populærkultur], og offentligheden vil åbenbart hellere høre om superhelte end om Kant.

Og Buffy... det er bare fordi hun er sej. Det gælder fra en lang række perspektiver, bl.a. feministiske. Og så hjælper det jo også, at det er Joss Whedon, der står bag serien.

Så vil jeg gerne spørge til DOXA, dets historie og hvordan det startede.

Da jeg startede, var der ikke et studenter-baseret blad. Der havde været et par forsøg tidligere. Det sidste foregående forsøg havde vist været et, som Henning Høgh havde kørt – ”UCE Casablanca” hed det vist. Flere folk på min årgang havde igennem et stykke tid snakket om at starte et op, og også flere gange forsøgt. Til det første opstartsmøde var vi kun to, som dukkede op, så det blev ikke til noget. Året efter – der

må jeg have været på tredje år, det var i 1998 – var der så nogle førsteårsstuderende, der spurgte om det ikke kunne være en god idé at starte et tidsskrift op, og om jeg ikke ville være med, og det ville jeg da gerne. Nu var vi lige pludselig femseks mennesker med, og så startede vi DOXA op. Det var også lidt i irritation over, at Idéhistorie havde et blad, som havde kørt i et stykke tid: ”Tingen”. Det hed egentlig ”Tingen i sig selv”, men endte med bare at hedde ”Tingen”. Det kunne ikke passe, at de kunne have et studieblad kørende, og vi ikke kunne.

Nej, det er klart. Er der sket ændringer i stilen over tid, eller kørte I nogenlunde samme stil, som vi gør i dag?

I starten var det lidt tænkt – som det også er i dag – som organet for højere oplysning (hehe). Der skulle så være oplysninger fra sekretariatet, studielederen og institutlederen eller sådan noget. Det er meget af den slags, som i dag kommer ud på mail eller på nettet. Det går lidt hurtigere. Men der er stadig oplysninger om, hvad der foregår af generelle aktiviteter. Det var der også i DOXA dengang.

Så var der én ting, vi besluttede, at vi ikke ville udover i humoristisk henseende: lad os kalde det folks mere eller mindre letbenede litteræ-

re produktion. Det ville vi ikke have noget at gøre med, for det havde de – syntes vi – i Idéhistories blad. Der var dog en enkelt undtagelse: det aller-første nummer, som i øvrigt havde en flot forårsgrøn farve. Der havde et af redaktionsmedlemmerne, Lise, forfattet et forårsdigt ment som en parodi på de unges eksistentielle kvaler, som var indlagt på en lysegrøn side midt i bladet. Det digt er der simpelthen ingen, der ejer i dag. De har det muligvis på Statsbiblioteket i deres udgave, men da det var lavet til at blive hevet ud af bladet, forsvandt de ret hurtigt. Ellers tror jeg der hersker omtrent den samme blanding af seriositet, løjer og rablende galskab, som der gjorde dengang.

Kan du sige noget om navnet doxa og hvorfor bladet fik det navn?

Da vi diskuterede navnet havde de førsteårsstuderende lige været igennem Platon og Aristoteles og alle de begreber, som hører dertil, bl.a. *doxa* og *episteme*. På et tidspunkt blev ”Episteme” foreslået, men det gik ret hurtigt op for os, at det ikke handlede om viden. Det var jo bare folks meninger og holdninger, så det var oplagt, at *doxa* passede langt bedre til de forestillinger, vi havde gjort os om bladets indhold. Og så snart vi hørte det, tænkte vi alle ”selvfølgelig, det skal hedde DOXA”.

Jeg går ud fra, du har hørt om det nye Doxa. Hvad tænker du om det?

Ja, det har jeg. For det første at de ikke rigtigt har forstået begrebet *doxa*. Den forståelse af begrebet, de har givet udtryk for, hænger sammen med, at de vil bryde med kulturjournalistikkens dogmer og sådan noget. *Doxa* er jo netop vaner, holdninger og tillærte overbevisninger – ikke viden og ikke nødvendigvis det der kritiske indspark, de har gang i, så det er lidt underligt.

I hans tale til DOXA's støttefest koblede Jon det nye blad til Harry Frankfurt's begreb om bull shit – en slags indifferens overfor viden og sandhed.

Uden at kende så meget til det nye blad, tror jeg det er en meget ram-mende beskrivelse. Man er lidt ligeglad med, om det, man siger, er rigtigt eller forkert, hvis bare det kan skabe ballade eller opmærksomhed. Redaktøren udtalte vist også, at han egentlig ikke gik i teatret eller læste bøger. Det behøver han jo ikke for at bedrive kulturjournalistik, for det handler kun om produktionen af den slags. Man behøver ikke at vide noget om emnet for at kunne skrive om det. Det er meget karakteristisk for *bull shit*, at man på den måde er lidt ligeglad med det, man udtaler sig om, og om det man siger er rigtigt eller forkert – modsat personen, der

lyver, som netop er ude på at fremstille en falsk repræsentation af sagen.

Derimod er *doxa* trods alt et trin på vidensstigen. Det er et skridt på vejen mod *episteme* og *sophia*. Så det er en overbevisning, som man dog regner med eller tror på er sand. Så kan det jo vise sig, at man tager fejl.

Noget af det, jeg bed mærke i, var, at det skulle være et blad for kritisk kulturjournalistik. Derfor tænkte jeg, om du, som Kant-eksperten på disse kanter, har gjort dig nogle tanker om, hvad kritik er?

Det er jo altid godt med kritik, men for Kant er det ligeså vigtigt at spørge til, hvad kritikken er funderet i, hvor den kommer fra, og hvad det i det hele taget er, som gør kritikken mulig. Det er for Kant fornuften. På samme måde kan man spekulere på, hvad denne [det falske DOXA's] kritik er udtryk for. Er den udtryk for en bestræbelse på at forbedre tingene? Eller på at oplyse og afklare mennesket? Det fremstår ikke umiddelbart sådan, når man hører eller læser om det nye blad. Så det er næppe et kantiansk kritik-begreb, der ligger bag. Det er mere den der – hvis man skal være meget hård – barnagtige nej-sigen, der er tale om her. Altså kritik forstået som det, at sige "nej" eller udpege et eller andet som værende forkert. Det er ikke

den – for Kant – reflekterede stillingtagen til hvorvidt noget er legitimt eller illegitimt. Det hænger igen lidt sammen med bull shit, hvor man er ligeglad med, om det, man foretager sig, er legitimt eller ej, godt eller dårligt. Her er pointen for Kant, at det kun er gennem kritikken, man kan fastlægge kriterierne for, hvad der er legitimt og illegitimt, hvad der er godt eller dårligt osv.

Med lidt god vilje kan man måske sige, at de har intentionen om en kritik af dogmatikken til fælles med Kant, men at de mangler selv-kritikken.

Ja de mangler at stille sig selv spørgsmålet om betingelserne for det, de udtaler sig om. Hvilken udsigelsesposition er det, man udtaler sig fra? Det er jo hele pointen ved Kant, at det er vigtigt at få etableret, hvor man taler fra og med hvilken ret man taler. Og det, kan man måske sige, er forskellen mellem det nye og det gamle DOXA. Det gamle DOXA hed jo netop DOXA, netop fordi vi var klar over, hvor vi kom fra og hvor vi udtalte os fra: det var jo netop uden nogen epistemisk autoritet udover det, som ligger i de holdninger og overbevisninger, man nu en gang har, når man er 1.-, 2.-, 3.- osv. -års filosofistuderende.

TALE FOR DET RIGTIGE DOXA

af Jon Rostgaard Boiesen

Fredag den 3. oktober lanceredes DOXA – Danmarks kritiske kulturmagasin af en gruppe unge hipsterjournalister. I den forbindelse fejrede Panta Rei det rigtige DOXA. Ved festen gav DOXA's tidligere redaktør, Jon Rostgaard Boiesen, følgende tale:

I 1998 satte en gruppe unge filosofistuderende – heriblandt bladets første redaktør Carsten Fogh Nielsen - sig sammen for at skabe et institutblad. Der havde ikke været noget i et stykke tid efter de tidligere blade *Praxis* – med x, titlen nok marxistisk inspireret – og det af Henning Høgh Laursen stiftede OCE Casablanca – opkaldt efter en frugtkasse – begge for længst var gået ned.

Men nu skulle instituttet – som det var dengang – have et blad. Men hvad skulle barnet hedde? Man valgte at gå helt tilbage til antikken tog navnet DOXA, der som bekendt betyder meninger, der ikke nødvendigvis er hverken sande eller falske – i modsætning til episteme, den sande viden. Men lidt af en tilsnigelse kan

man sige, at begrebet minder om det en langt senere filosof, Harry Frankfurt, har kaldt *bullshit* – snak der er ligeglad med sandheden eller falskheden af, hvad den siger.

Det skulle bladet hedde! Episteme blev diskuteret som navn, men det var for ambitiøst og prætentivt. DOXA passende på, hvad bladet skulle være.

Siden er bladet udkommet mere eller mere regelmæssigt, næsten altid med den karakteristiske lysegrønne farve – bortset fra et par enkelte numre der er udkommet omkring 1. maj, som har været knaldrøde. Og altid med klassiske søjler omkring kolofonen på forsidens bagside – først siden kom bagsidens bagside til. Gennem tiden har bladet været en blanding af sjov og alvor, information og subjektive *rants*, filosofi og pjat. En række af vor tids vigtigste filosoffer er gennem tiden blevet interviewet i DOXA i forbindelse med deres besøg i Århus, heriblandt John McDowell, Onora O'Neill, Martha Nussbaum, Robert Pippin, Simon Blackburn, Stephen Mullah, Günther Figal, og mange flere. Muligvis også John Searle og Hubert Dreyfus – men Carsten og jeg er ikke sikre.

Men nu er der kommet en *copycat*. I dag kl. 19 lanceres på ”provokunsteren” Kristian von Hornslets bar i de hispstersmarte dele af det indre København DOXA – Danmark Kritiske Kulturmagasin. Ved festen vil man bl.a. kunne høre DJ'en Jean von Baaden fortælle om at være festarrangør før og efter finanskrisen – og spille uddrag af det sæt, han spillede til Thomas Blachmans bryllup. Og chefredaktør Lasse Marker vil intro-

ducere sin nye bog med den intellektuelle titel *6 grunde til, at der ikke sker en skid i dansk kulturliv*.

DOXA – Danmarks Kritiske Kulturmagasin. Det er, må man – med en hilsen til Hans Finks afskedsforelæsning – sige, de store ord de tre unge redaktører har taget fat på med det navn. Udover det navn, vi – desværre – deler med dem, hedder det i undertitlen, at magasinet er kritisk. Det er som bekendt et begreb, der har haft en prominent historie i filosofien og tænkningen generelt, siden Kant definerede sin tid som ’kritikkens tidsalder’ og selv skrev sine tre store kritikker. Tager man kulturlivet specifikt, har ’kritik’ i dag den betydning at fælde en kvalificeret smagsdom om et værk – en betydning af ordet, der ligger i forlængelse af Kants tredje kritik, *Kritik af dommekraften*.

Det er dog ikke den slags kritik det nye DOXA har tænkt sig at befatte sig med. Chefredaktør Lasse Marker skriver i forordet på sin skidebog, der er bragt på DOXAs webside: ”Der kan gå år imellem, at jeg er på museum eller i teateret. Jeg hører ikke musik. Jeg ser ikke film. Og selvom jeg er radiovært på et kulturprogram, så er jeg faktisk slet ikke kulturjournalist. Jeg er uddannet

statskundskaber. Derfor behandler jeg også kulturstof, ligesom jeg ville behandle politisk stof.”

Det er altså ikke kulturkritik, Danmarks kritiske kulturmagasin vil bedrive. Bladets mål er ikke at fælde kvalificerede smagsdomme – Marker indrømmer åbent, at han ikke ved noget om bladets emne.

Men hvad menes der så med kritik? En hint gives af nogen af dem, der er interviewet ukritisk i første nummer: ”Provokunstnerne” Firoozeh Biafrakan og Uwe Max Jensen, der er kendt for henholdsvis at give fingeren til Omar Mazouk i Deadline og for at pisse på et gavlmaleri i Brande og i en Olifur Eliason-skulptur på Aros. Og ikke mindst mediesociologen Henrik Dahl, der er kendt for blandt andet

er skrive om, at han synes dansk teater er kedeligt og at kulturstøtten burde lægges om – selvom han ikke havde set nogle af de stykker, han kritiserede. Dahl har også forsøgt sig som skønlitterær forfatter, og foreslog efter at have fået – netop – dårlig kritik, at der skulle oprettes et ankenævn for anmeldelser, hvor han kunne klage sin nød over at anmelderne bl.a. kritiserede hans dårlige sprog. Og nå ja, så har han i sin ungdom planket Bourdieu, men taget at alt det kritiske ud af ham og i stedet fået ham til udelukkende at handle om, hvilken bil din nabo ville være.

Og *doxa* er jo netop også et af Bourdieus centrale begreber, hvor det betegner de smagsfællesskaber der udgør grundlaget for tildelingen af kulturel kapital. Måske er det netop

sådan vi skal forstå, at man var valgt navnet: Det handler om at kritisere den kulturelle elites distinktioner for til gengæld at gøre det økonomiske elites gældende – en DJØFisering af kulturjournalisten med statskundskabens *cost-benefit*-analyser.

Denne mistanke bekræftes, når man hører Lasse Markers program *Kulturkunsterne* på P1, hvor tre erhvervskonsulenter hver uge søger at løse kulturlivets udfordringer – dvs. snakke om penge. Denne erhvervslogik diskuteres eller kritiseres ikke – tværtimod spises der kage, når en af dem har fødselsdag og småhyggensnakkes om ferier og børn.

Kulturknuserne har skam også behandlet filosofi. Kort før sommer stillede Marker spørgsmålet, om Heideggers værker nu skulle fjernes fra hylderne, da det ved udgivelsen af hans dagbøger var blevet afsløret, at han var nazist - ligesom Sven Hazels bøger blev fjernet fra hylderne, da hans nazisme kom frem.

For de der ikke kender Sven Hazel, eller Hassel som han nogle gange kaldte sig – og det er der nok mange her der ikke gør, folks alder taget i betragtning – kan jeg fortælle, at han var en dansk forfatter, der i 1950'erne kom frem på sine bøger,

der angiveligt handlede om hans oplevelser i skyttegravene under 2. Verdenskrig. Senere kom det dog frem, at han under et andet navn havde været tysk politispion i Danmark under krigen, hvorfor hans bøger altså ikke kunne være autentiske, som han påstod.

Heidegger var vistnok aldrig spion, omend hans rolle i forbindelse med nogle jødiske kolleger er omdiskuteret. Men udover det pinlige i at sammenligne en underlødigt spændingsforfatter, der løj om sine bøger autenticitet, med en af det 20. århundredes vigtigste filosoffer, så rummer vinklen en himmelråbende uvidenhed, da Heideggers nazisme på ingen måde er en nyhed. Den har været kendt siden hans rektortale i 1933 og diskuteret siden.

Men Lasse Marker valgte at køre vinklen uden overhovedet at researche på Heidegger, ligesom han ikke valgte at interviewe nogle af de danske Heidegger-eksperter som for eksempel Søren Gosvig Olesen eller vores egen Thomas Schwarz Wentzer. Eller overhovedet nogen som helst andre, der ved noget om mandens liv og værk.

I et svar på kritikken skrev Lasse Marker på Facebook: "... historien

var, at der nu var kommet ny viden frem, som endegyldigt skulle bevise, at Heidegger faktisk var nazist. Det var en historie, der kørte i mange dagblade både herhjemme og i udlandet.”

Aha, det er altså kritisk kulturjournalist – at viderebringe en historien der kørte i aviserne, uden at undersøge, om den har noget på sig ved fx at snakke med nogen der ved noget om emnet...

I forbindelse med at jeg skrev min kritik på magasinet Facebookside, skrev jeg også, at jeg nu sammen med den nuværende redaktion ville overveje om vi skulle prøve at få nedlagt fagedforbud mod navnet. Det førte til at jeg næste morgen fik et følelsesladet opkald fra den anden af bladets tre redaktører, Mads Aagaard, hvor han skiftevis roste mig for mit arbejde som vært og tilrettelægger på programmet Nattevagten på Radio24syv og min kamp mod stationens usle arbejdsforhold – og svinede mig som en medieliderlig pedant. Yderligere truede han mig med at kontakte dekanen og fortælle hvad jeg havde gang i. Udover at kunne fortælle ham, at det så nok var institutlederen han skulle kontakte, var jeg ikke helt sikker på, hvad truslen i det egentlig var.

Men vi har dog efter et møde i mandags besluttet ikke at gå videre med det – selvom de hos Patent- og Varemærkestyrelsen mente vi havde en god sag (og hvorfor skulle jeg ellers få desperate opkald som reaktion på et Facebook-opslag?). Men vi er et lille blad uden penge, så vi har hverken energi eller penge til en dyr retssag. Så vi må findes os i, at en underlødige publikation for hipstere og denne verdens Henrik Dahl’er nu hedder det samme som os. Vi må nøjes med at glæde os over jeres støtte og på ægte ukantiansk vis glæde os ved at vide, at vi var først – og er bedst.

I forordet ’6 grunde til, at der ikke sker en skid i dansk kulturliv’skriver Lasse Marker:

”Bogen er kort. Under 100 sider. Hvis vi ser bort fra romaner, så burde ingen bog være på over 100 sider. ”Det tager kun to minutter at lave tvillinger”, sagde en god ven engang under DM i Debat i Politikens hus. Enhver pointe kan siges på to minutter. Og enhver kritik af et samlet felt kan leveres på under 100 sider. Resten er spild af læserens tid.”

Udover – som min veninde Astrid Nonbo Andersen påpegede – det sexistiske i betragtningen om, at det skulle tage to minutter – og ikke 9 måneder – at lave tvillinger, så kendetegner citatet nok meget godt Lasse Markers virke: Hurtigt fyre kanonen af – og så videre.

På DOXA er vi ikke bange for bøger på over 100 sider. Og vi har nu passet og plejet vores barn i 16 år. Vi har som filosofien vist, at vi ikke bare et hurtigt knald – og vi vil forhåbentlig blive ved med at være her længe efter tømmermændene fra det blå segments seneste hipsterparty har lagt sig.

Jeg vil bede jeg sammen med mig om at udbryde et trefoldig leve – og en skål – for DOXA:

DOXA længe leve! HURRA,
HURRA, HURRA! SKÅL!

MYTISK, ÆSTETISK OG TEORETISK ROM

af Daniel Keller

Tilegnet Ernst Cassirer
i parodi og misforståethed

Når man overvejer, hvilken position rommens problem indtager indenfor den teoretiske erkendelses helhed, og retter blikket mod den rolle, dette problem har spillet i den historiske og systematiske udvikling af erkendelsens grundproblemer – så er der ét karakteristisk og afgørende væsenstræk, der straks træder frem. Selv hvis man udelukkende forstår rom som et erkendelsens objekt, indtager den en særegen position: Indenfor erkendelsens arkitektoniske bygningsværk danner rom en af grundpillerne, der bærer det hele og holder det hele sammen. Men rommens dybere betydning udtømmer sig ikke i denne objektive ydelse. Den rent ontologiske, genstandsmæssige karakteristik af, hvad rom er, trænger stadig ikke ind til kernen af, hvad rommen betyder for opbygningen af erkendelsen. Jo klarere, tydeligere og mere bevidst man – indenfor erkendelsesproblemet historie – stiller spørgsmålet om rommens væsen, desto tydeli-

gere bliver det, at rommens væsen ikke svæver som et gådefuldt og til syvende og sidst ukendt ”noget”, forud for erkendelsen, men at det på en eller anden vis, hvordan man end skal definere det, er bestemt og grundlagt i erkendelsens egen væren. På denne måde vender erkendelsen, jo dybere den trænger ind i rommens struktur, tilbage til sig selv – først i kraft af at rom fungerer som genstandsmæssigt korrelat og modstående holdepunkt, begriber erkendelsen sine egne grundforudsætninger og sit særegne princip. Erkendelsen vil favne væren i hele dens omfang, måle den i forhold til dens romlige uendelighed, men erfarer til sidst, at denne opmålingsopgave kun lader sig løse, hvis den først har opstillet og sikret sine egne målestokke.

Men ikke kun indenfor den teoretiske erkendelses rammer trænger spørgsmålet om rommens væren og væsen sig på. Adolf Hi... ldebrand (du troede lige) påpeger, at man indenfor den nyere æstetik og almene kunstvidenskab først kan komme til klarhed om formens væsen, når spørgsmålet om rommens væsen og

den romlige fremstilling er blevet blevet rejst og klargjort: "Vores forhold til den ydre verden, såfremt denne eksisterer for øjet, hviler i første række på erkendelsen af, forestillingen om og indtagelsen af rom. Uden er det fuldstændig umuligt at orientere sig i den ydre verden. Vi må altså opfatte den almene romlige forestilling og den specifikke formforestilling af den begrænsede rom som tingenes væsentlige indhold eller deres væsentlige realitet."

Skulle man forsøge at presse romproblemets erkendelsesteoretiske udvikling ned i en kort udlægning, kunne man sige, at grundtendenserne i denne udvikling og et af dens væsentligste resultater består i, at der ud fra indsigten i rommens natur og beskaffenhed vindes erkendelse i ordensbegrebets forrang i forhold til værensbegrebet. Værensbegrebet (substansbegrebet) danner rammerne for al logisk tænkning, men lige så snart vi nærmer os rommens logik, bliver dette begreb vanskeligt og problematisk at have med at gøre. For hvilken væren er det, der tilkommer rommen? Det synes uundgåeligt, at rommen må tilkendes en eller anden form for væren – for hvordan skulle vi ellers i det hele taget kunne tale om den, hvordan skulle vi kunne bestemme

den, betegne og definere den som rom af en bestemt slags og ikke af en anden beskaffenhed? Og alligevel opstår der på den anden side, i det øjeblik vi fastholder dette krav om substans, en farlig teoretisk konflikt. For det ses i rommens fænomenologiske særpræg, at rommens væren ikke er ensbetydende med "tingenes" væren, men specifikt forskellig fra denne. En af metafysikkens vanskeligste opgaver består i at forene rommens værensart med indholdet af dennes værensarter.

Set fra den blotte substanskategoris synsvinkel går rommens absolutte væren direkte over i dens ikke-væren; for at sige det med Kant: Rommen gøres til en "eksisterende uting".

Leibniz løser vanskelighederne gennem relationer. Relations- og ordensbegrebet gør rommens sande natur tilgængelig og tillader os at indføre den i erkendelsessystemet. Rom er ikke en substans, men snarere en "reel relation"; den har sin sande objektivitet i "relationernes sandhed", ikke gennem en eller anden absolut virkelighed. Her kom Leibniz den moderne fysik i forkøbet, for inden for fysikken findes der heller ikke længere en rommens væren, der på en eller anden måde står ved siden af mate-

riens væren. Rommen ophører med at være en "ting blandt ting"; den frarøves den sidste rest fysisk genstandsmæssighed. Verden bliver ikke defineret som en helhed af legemer i rommen, men forstås snarere som et "system af hændelser", som Whitehead siger: Og rom indgår som betingelse, som væsentligt og nødvendigt moment i bestemmelsen af disse hændelser i deres lovmæssighed.

Under ordensbegrebets herredømme kan de mest forskelligartede åndelige dannelser bo frit og let sammen – de som i den blotte væren, i den hårde rom, syntes at føre krig mod og udelukke hinanden.

Der findes ingen virkelig fast, almen romanskuelse; rommen får først sit bestemte indhold gennem den almene meningsorden. Afhængigt af om den tænkes som mytisk, æstetisk eller teoretisk orden, forvandles også rommens "form" – og denne forvandling gælder ikke kun enkelte og underordnede træk, men relaterer sig til rommen som helhed; til dens principielle struktur. Det, der knytter den mytiske, den æstetiske og den teoretiske rom sammen, er udelukkende en rent formel bestemmelse. Denne udtrykkes stærkest og mest prægnant i Leibniz' definition af rommen som den "mulige samling"

og som den "mulige samlings orden" – men denne rent formelle mulighed realiseres, aktualiseres og konkretiseres på meget forskellige måder. Når det gælder den mytiske rom, har den på den ene side sit udspring i den karakteristisk mytiske tankeform, på den anden side i den specifikke livsfølelse, som beror på alle mytens dannelser og giver dem sin særegne nuance. Når myten skiller højre fra venstre, oppe fra nede, øst fra vest, så drejer det sig ikke om steder og lokaliteter, som i vores opfattelse af den empirisk-fysikalske rom; ej heller om punkter og retninger, som i vores forståelse af den geometriske rom; det handler om magiske træk. Den mytiske rom opdeles og struktureres i sin helhed i henhold til magiske kraftlinjer. På samme måde som hver væren har sin bestemte, anviste plads i vores erfaringsrom, i vores geometrisk-fysikalske rom, gælder det samme også for den mytiske rom. Der findes ingen væren og ingen hændelse, ingen genstand og intet forløb, intet naturelement og ingen menneskelig handling, som ikke på denne måde er romligt fikseret og prædetermineret. Denne romlige bindingsform og den ejendommeligt skæbnsvangre nødvendighed, der ligger i den, er uopløselig; noget man ikke kan undslippe.

Kun ud fra mytens universelle meningsfunktion og under stadig tilbagevendende og tilbageblik til denne, er det muligt at forstå den mytiske roms form i dens helhed såvel som i dens enkeltvisse inddeling; kun sådan er det muligt at begribe dens væsen og egenart.

Hvis vi så vender os mod betragtningen af den æstetiske rom, og da i særdeleshed mod rombetragtningen, sådan som den konstituerer sig i de enkelte kunstarter, i maleri, plastisk kunst, arkitektur – så omgives vi straks af et andet luftlag. For pludselig har vi flyttet os over i den rene fremstillings sfære. Den kunstneriske forms egenart og oprindelse svarer overens med den æstetiske roms egenart. Man kan sammenligne den mytiske rom med den æstetiske rom ved det, at de begge – i modsætning til det abstrakte skema geometrien frembringer for den teoretiske rom – udgør virkelige, konkrete former for romlighed. Også den æstetiske rom er en ægte livsrom, som til forskel fra den teoretiske rom ikke er opbygget ud fra den rene tænknings kraft, men ud fra den rene følelses og fantasiens kræfter. Også den kunstneriske rom er fyldt og gennemtrængt af de mest intensive udtryksværdier; den gives liv og bevæges af de stærkeste, dy-

namiske modsætninger. Den æstetiske rom omgiver ikke mennesket med hemmelighedsfulde, ukendte kræfter; den lægger ikke mennesket i magiske lænker.

Spørgsmålet, om hvordan den æstetiske roms almene funktion virker indenfor de enkelte kunstformer og hvordan den realiseres indenfor hver af dem, skal ikke stilles her.

I nyere undersøgelser, der omhandler rommens natur, henviser man til de grundlæggende forskelle mellem den "optiske" og den "haptiske" rom – mellem synssansens rom og følesansens rom – for at komme til klarhed når det gælder hver enkelt kunstforms formgivende princip og dens egentlige opgaveområde.

I enhver kunstform, når vi ser bort fra det sanselige stof, som den opererer med, ser bort fra fremstillingsmidlerne, findes en speciel fremstillingens retning og mening, som er levende og virksom – og romanskuelsens form fremgår fra denne mening.

Alt i alt forbliver rommen et metafysisk interessepunkt, der danner grund for al verdslig overvejelse og uundgåeligt må inddrages i enhver filosofisk undersøgelse; mytisk,

æstetisk såvel som teoretisk rom.

Enhver vanskelighed læseren måtte have haft med at kapere denne artikels indhold forklares sandsynligvis i mindre grad ved læserens

manglende komprehension, men snarere ved forfatterens udforskning af rommens reelle relationer under artiklens udarbejdelse.

Drink up me hearties, yo ho!

Captain Plato

KIG OP-RÅB

- et førstemøde med Hegel

af Mikkel Østergaard Johansen

Solen stirrer på mig. Det er varmt i dag, og igen i dag finder jeg mig gående på min sædvanlige tur omkring Brabrand sø. Længere fremme kan jeg ane en mand (Hegel?), der cykler mod mig. Jeg tænker for mig selv; denne tur bliver min sidste. Snart er jeg ikke længere. 'Snart er jeg ikke længere', gentager jeg og tygger lidt på ordene. Jeg forundres af, at så simpel en sætning forvirrer mig. Dette 'jeg', der snart ikke er mere, hvad er det? Måske svaret på dette spørgsmål ikke er at finde - måske det slet ikke er et spørgsmål? Selvfølgelig kommer jeg i tanke om Wittgensteins udsagn: "*Zu einer Antwort, die man nicht aussprechen kann, kann man auch die Frage nicht aussprechen*". Problemet er imidlertid, at dette citat på ingen måde fordrer sjælero. Jeg må tænke. Måske jeg ikke kan afdække, hvad betydningen af dette

'jeg' indebærer. Cyklisten, trædende i pedalerne og blikket stift fikseret på asfaltvejen, nærmer sig bestandigt. Jeg tænker videre. Er nødt til at tænke videre. *Jeg* er på spil. Måske det forholder sig således, at for at *jeg* kan være, må der være en anden eller noget andet - altså noget jeg *ikke* er. Og i mødet med denne eller dette, såfremt jeg erkender det som *noget andet*, kan jeg blive bevidst om mig selv som et 'jeg'. Det kan altså være, at mit *jeg* blot skal forstås som en indramning - hvad der begrænser mig fra resten af verden. Hvad der adskiller mig fra dig, eller med andre ord; hvad der adskiller mig fra hvad, der ikke er mig. Dette er imidlertid ikke nok. Hvad er det, jeg er, som den anden ikke er? Hvordan bliver jeg i det hele taget bevidst om dette, om mig selv? Og kræver denne bevidsthed overhovedet et *noget*, som jeg bliver bevidst om? Med blikket

fastgroet i asfalten, passerer cyklisten mig, som eksisterede jeg overhovedet ikke.

Engang har jeg fået fortalt, at et selvbevidst væsen er 'er et væsen for hvilket det, at være netop dette væsen, i høj grad afhænger af, hvordan dette væsen forstår sig selv'¹ og, at 'al forståelse er selvforståelse'. Måske disse udsagn kan hjælpe mig til en tilnærmelse af 'jeg'et'? Udsagnene implicerer i hvert fald at skulle jeg forstå *noget*, som jeg ikke selv er, så er dette ikke uden betydning. For at forstå noget, som jeg ikke er, er netop at forstå mig selv som ikke-værende dette noget. Ligeledes forholder det sig således, at min forståelse af hvem jeg er i høj grad virker på, hvordan jeg er. (Dette ud-dybes senere). Det implicerer altså også, at jeg ikke kan være noget, som jeg ikke forstår mig selv som - stærk formulering, men bær over med mig. Dette synes måske en anelse nonsensisk, men hvad ligger der bagved udsagnet? For at *jeg* kan være *noget*, er jeg nødt til at forstå, at *jeg* er

dette *noget* - jeg må forstå dette *noget* som værende *mig selv*, eller *jeg* som værende dette *noget*. Med forståelsen af at være noget følger forståelsen af, at der er *noget andet*, som jeg ikke er. Og skulle jeg synes at være på en særlig måde, som ligger udenfor min forståelsesramme, så er dette altså endnu ikke en del af mit *jeg*, men kan potentielt blive det. Med ovenstående sætninger kan jeg altså yderligere begrænse, hvad 'jeg'et' indebærer - eller, hvad jeg forestiller mig, at det indebærer. For at dykke dybere ned i selvet er det nødvendigt, at jeg får nogle begreber på plads og i denne sammenhæng, har jeg tænkt mig at låne lidt fra Hegel og opdigte en anelse selv. Hvad jeg får brug for er følgende: *for-sig væren*, der er kendetegnet ved sin uigennemskuelighed. For-sig væren kan altså betragtes som den uerkendelige del af mit jeg. For at understrege dets ubestemmelighed, kategoriserede Sartre det som: *det der er, hvad det ikke er og ikke er, hvad det er*. Næst herefter: *I-sig væren*, der er kendetegnet ved det modsatte, det vil sige dets gen-

nemskuelighed og det faktum, at det kan 'vise sig'. I-sig være er, hvordan vi forstår genstandene. Det er altså disse, der i sproget kan italesættes og som vi som sådan kan 'objektiverer'. *Selvforståelsen* er det moment for hvilket det i-sig værende viser sig og således bliver det moment af jeg'et, der kan begribe (og således forstå) det i-sig værende, og til sidst har vi *anden-væren, eller for-den-anden væren*, der blot repræsenterer en anden selvforståelse, der således kan opfatte sin egen i-sig være, såvel som min. Med udgangspunkt i disse fire begreber vil jeg udlægge, hvad jeg forstår med selvet for til sidst at vende tilbage til mit narrativ med en morale rettet mod menneskeheden.

Ved selvforståelsen både starter og slutter selvet. Selvforståelsens forhold til mit 'jeg' skal på følgende vis forstås: min forståelse af mig selv afspejles i, hvordan jeg er - dvs., hvordan jeg viser mig i min i-sig være. Dette betyder, at et karakterskift som sådan indtræffer, når jeg begriber noget nyt, der viser sig

i min i-sig være og således ekspanderer mit *jeg* - et eksempel på dette kunne være, at jeg forstår mig selv i en relativt ny situation og således bedre kan færdes i den. Men det er ikke udelukkende min selvforståelse, der influerer min i-sig være. Der er som sagt en del af mit selv, eller et moment om man vil, der isoleret set ikke er gennemskuelig for min selvforståelse: altså min for-sig være. Denne være kan man også kalde 'underbevidstheden'. Min for-sig være påvirker i kraft af begær og drifter, der er rettet mod noget, hvorledes jeg kommer til syne i min i-sig være. Jeg viser mig altså på baggrund af noget andet end min selvforståelse. Det betyder, at der er et andet 'domæne' af mit selv, der bliver tilgængeligt for selvforståelsen - man kan sige, at mit for-sig værendes uigennemskuelighed bliver gjort gennemskuelig, i det det på sin vis viser sig i min i-sig være. I mig ligger altså et latent potentiale for en udvidet selvforståelse, der så atter kan komme til syne i måden, jeg er på - altså i min i-sig være. Historien

om mit 'jeg' er endnu ikke færdigfortalt, hvilket bringer mig videre til, hvad jeg i ovenstående kaldte 'anden-væren'.

Der er altså endnu en spiller, der skal være med til at sætte mit selv på spil. Denne spiller er den såkaldte anden-væren. *Jeg tror, at Hegel sætter denne lig med i-sig væren.* Det gør jeg ikke. Som sagt ser jeg anden-væren, som en anden selvforståelse, der således er i stand til at forstå sin egen i-sig væren, såvel som enhver anden i-sig væren. Og dette gør den, som min egen selvforståelse gør det: ved at begribe, eller italesætte det i-sig værende. (Forståelsesprocessen er selvfølgelig mere kompleks end dette - tenderende til det perplekse. Jeg opfatter umiddelbart forståelsesprocessen som lig en hermeneutisk forståelsesproces, hvor fordomme, i sammenspil med det *andet*, sættes på spil.)

Hvor jeg vil hen til, er der, hvor den anden virker på min i-sig væren og jeg på hans. Vi kommer begge til

syne i hinandens selskab, både for os selv og for hinanden. Virket på den anden kan enten gøres verbalt eller non-verbalt. Altså enten begriber den anden min i-sig væren - han fortæller mig, hvad jeg er, eller hvordan han ser, at jeg er. Eller også udveksles ingen ord og således bringes begge vore selvforståelse i spil. (Dette vender jeg tilbage til senere).

Som jeg ser det, kan jeg reagere på to måder i dette møde. (1) Enten begriber den anden mig, i det jeg viser mig for ham - på en måde, jeg ikke selv har set og forstået. Således bliver han i stand til at bringe en tilsynkomst til min forståelse ved at belyse (italesætte) den. Produktet heraf er en gammel historie. Gennem (selv) forståelsen af denne tilsynkomst ekspanderes mit 'jeg'-koncept og jeg forstår mig nu i en situation, jeg ikke gjorde tidligere. Ved hjælp af den anden ændres *jeg* som *netop dette væsen* på baggrund af min selvforståelse.

(2): Den anden kan også italesætte noget, der allerede er synligt for min selvforståelse - og således allerede er

en integreret del af mit 'jeg' - hvilket ingen øget selvforståelse, eller en ændring af, hvorledes jeg viser mig, medfører.

Den nuværende redegørelse er, som jeg selv ser det, endnu ikke udtømmende. Der er fortsat en vigtig spiller, der endnu har varmet bænken. Denne spiller kan for alvor give den anden substans i dette sammensurium af forhold.

En forklaring af dette kræver en lille opstilling: Er jeg bekendt med den anden, så har jeg på sin vis etableret en særlig jargon, eller nogle særlige fællesbestemmelser, hvorudfra vi kan mødes, hvor vi som sådan kender hinanden og således er trygge ved vores selvforståelse. Med andre ord: vi kender omgivelserne og kan finde os selv i dem. Men det forhold sig således, at denne jargon kan brydes i opstanden af en pludselig konflikt. Denne kan skyldes en ændring i adfærd. Måske jeg, eller den anden, taler anderledes, eller helt er stoppet med at tale. I et sådan

møde, der bryder med de anerkendte fællesbestemmelse, eller jargonen, kommer en fremmedhed tilsyne i den andens og min egen i-sig væren. Vi er altså for os selv blevet gjort fremmed og således er vores selvforståelse kommet i spil. Vi forstår ikke os selv i situationen og ønsker altså desperat, at denne erkendelse derfor indfinder sig så hurtigt som muligt, således at ro atter kan opnåes.

Pointen med dette eksempel er at vise, at det ikke blot er den andens italesættelse af min i-sig væren, der sætter min selv(forståelse) i spil. Måden, hvorpå jeg opfører mig overfor den anden og den anden overfor mig, spiller altså også en markant rolle i udvidelse af min selvforståelse. Dette sker muligvis på et underbevidst plan, der herfra kan virke på min i-sig væren og blive gennemskuelig for selvforståelsen, såfremt den opdager denne anderledeshed, der endnu ikke er integreret i selvforståelsen. Ideen er selvfølgelig, at denne anderledeshed enten kan komme til syne for *min* selvforståel-

se, eller den andens, der hermed kan italesætte anderledesheden og gøre den til en 'kendthed', hvilket fører til en større selvforståelse og endnu en ændring i, eller ekspansion af, hvorledes jeg viser mig i min i-sig væren. Der er en sidste vigtig kommentar at knytte til den andens indvirkning i mit 'jeg'. Hvad jeg vil kort give et indblik i, er den andens indvirkning på, hvad man med rette kan kalde min *objektive* væren. Når den anden italesætter, og ser mig, som *noget*, der er, så *konstitueres* min objektive væren - og hermed kan jeg således oprigtigt tilføje, at jeg *er*.

Mit jeg udgøres, udvides og bestemmes altså i et netværk af forskellige momenter, *selforståelse*, *i-sig væren*, *for-sig væren* og *anden-væren*, der direkte, eller indirekte bevirker hinanden, for sidst at lede tilbage til min i-sig væren, der overordnet set repræsenterer, hvad og hvordan jeg er. Det vil sig: *jeg* kan gennemskues af min egen selvforståelse, såvel som af andres selvforståelse.

Historien om mig, der bevæger mig om Brabrand sø, har en morale, og denne vil jeg nu småt vende tilbage til. For hvad sker der, hvis jeg fjerner den anden fra ligningen, eller rettere: hvad sker der, hvis den anden ikke anerkender mig, eller anerkender mig som intet. *Intet* kan jo om noget ikke kan siges at være noget, det er jo *intet*.

Antager vi, at min for-sig væren er rettet mod den anden og, at det er denne rettethed, der viser sig i min i-sig væren, så kan det tyde på, at min selvforståelse er på dybt vand, hvor den slet ikke kan bunde.

Dette skyldes for det første, at den anden ikke længere vil være tilstede til at lade hidtil usete aspekter af mit 'jeg' blive oplyst. Altså de hjælpes (de usete aspekter) ikke til selvforståelsens forståelse og ind i selvets favn. Ydermere er det muligt, at dette usete, og derfor endnu ikke anerkendte, aspekt af mit selv aldrig *for mig* vil komme til syne.²

For det andet forsvinder min for-sig værens rettethed mod den anden. Min for-sig værens indvirkning på min i-sig væren kan altså forsvinde helt, hvis denne rettethed er alt, hvad for-sig væren skal forstås som. I det store hele efterlades min selvforståelse med en tom i-sig væren, når den anden forsvinder ud af billedet. En tom skal uden fremaddrift til at udgøre et indhold. Dette er stærke formuleringer uden stor understøttelse. Muligvis kan følgende formulering udrede dette forhold: Selvforståelsen efterlades med en ren subjektiv væren, der i modsætning til den objektive væren ikke kan gøre krav på - overfor andre - at den *er*. Måske det kan formuleres således, at jeg objektivt transformeres til et intet, eller at *jeg* objektivt set ikke længere *er*. For at kunne *være*, behøver jeg en anden, der kan se mig som *noget*. Er dette tilfældet, kan jeg legitimere min væren.

Denne pointe er præcis, hvor jeg ville hen med den-i-starten-nævnte-sætning: "Snart *er jeg* ikke længere".

Cyklisten passerede mig, som var jeg ingenting. Han og mange andre har gentagne gange reduceret min væren til intet. For hvad sker der, når ingen anerkender, at du er? Du transformeres til et intet - og inden længe kommer du selv i tvivl om, hvorvidt du rent faktisk er, eller ej. Ofte når jeg går om Brabrand Søen, eller blot tilfældigt på gaden, er der ingen kontakt, hverken i form af blikke eller ord. Der er tomt. Det virker som om, at folk ikke vil ses og derfor heller ikke ser. Mit budskab til dig min kære læser, hvis der altså eksisterer en sådan, er: *kig nu for én gangs skyld op!* Lad dit medmenneske *være*. Hjælp ham til sin væren, frem for blot at til-intetgøre ham. Intet menneske er tjent med intetheden - intet mennesket er tjent med, at blive overladt til sig selv. Dyrk nærværet. Dyrk din forståelse og din andens forståelse - såvel som selvforståelse. Vi fortjener alle hinandens forståelse. Enhver fortjener at vide, hvorledes de *er* i enhver situation. KIG OP.

Noter:

1. Thomas W. Schwarz har forfattet dette udsagn. Jeg beklager på forhånd og mange gange, hvis dettes mening misforstås og hertil udnyttes på det groveste.

2. Tager vi udgangspunkt i udsagnet 'du ser, hvad du ved', kan jeg ikke udelukke, at den anden besidder viden, som jeg ikke gør, hvorfor dette aspekt muligvis aldrig vil åbenbare sig for min selvforståelse.

GODE RÅD FRA ISABELLA

GODE RÅD

- fra Isabella Hjortgaard Larsen, formand for FKL14

I slutningen af august startede endnu en ny årgang på filosofistudiet i Århus. Der gik ikke længe, før initiativrige kvinder på denne årgang fik dannet en Filosofisk Kvinde Loge årgang 2014, som forhåbentlig vil være med til at sikre et trygt socialt forankringspunkt, for de nye kvindelige filosofistuderende. I dette nummer af Doxa har vi bedt formanden for FKL14 om at give os alle nogle gode råd med på livets og studiets vej. God fornøjelse!

GODE RÅD TIL STUDIELIVET 2014

1. Husk at trække vejret - lev livet

Søndag aften, du kigger på læseplanen for den kommende uge, og de over 100 sider for dig lyst til at give op. Men dette skal ikke slå en ud, bare stop op og træk vejret, få læst det du kan. Det er vigtigt at du giver tid til dig selv, og ikke lader dig gå ned med stress.

2. Du er bedre end du tror

Selvom andre måske får dig til at tvivle, passer det ikke. Tænk tilbage på de ting du vidste før semesteret, og tænk så på nu. Din viden er med garanti blevet bredere. Universitetet uddanner ikke maskiner. Vi er mennesker med hvert vores speciale. Fortsæt med at tro på dig selv, og så skal resten af verden nok få at se hvilken sommerfugl der ligger gemt i dig.

1. Giv aldrig op på din drøm

Drømme kan alle være forskellige, og virke fjernt. Der vil være folk der ikke tror på en, men dette skal ikke stoppe dig. Der findes ikke en enkelt vej til hvordan du opnår din drøm, der er mange veje, og hvis du tror på dig selv, kan der opstå mirakler.

2. Udfordre dig selv - grib chancen

Igennem livet vil man stå over for mange udfordringer. Griber man chancen, kan man finde ud af meget mere om verden og sig selv. Og fejler man, skal man ikke være bange for at prøve igen - det kan umuligt gå værre end sidste gang, da man nu ved hvad der gik galt sidste gang.

3. Hvil i dig selv

Dette lyder måske ret simpelt, eller for nogen komplet umuligt. Men om ikke andet er det vigtigt. Andre vil måske mene at du er mærkelig, for at være den du er, men så er det fordi du kan noget de ikke kan. En dag vil du blive accepteret for den du er.

BAGSIDENS BAGSIDE

Inden DOXA udkommer igen, skal alle I kære, hårdtarbejde filosofistuderende igennem en kold, mørk eksamensperiode – o skræk, o ve! Men frygt ej - vi bringer her en lille, visuel motivationspille. Når BA-projektet synes uoverkommeligt, når etikken forvirrer, eller når metafysikken er vanvittigt flyvsk, så snup et kig herpå og tænk: "Ihhh.. DOXA tror på mig! Og wow, søde dyr! Så skal det nok gå alt sammen!". You're welcome <3 (PS. Dette havde intet med selvterapi at gøre. Overhovedet.)

